ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ДОКУМЕНТАЛЕН ПРЕГЛЕД НА ДОБРИ И ИНОВАТИВНИ ПРАКТИКИ

за повишаване на гражданското участие на младежите в процесите по формулиране, изпълнение и мониторинг на политики на общинско ниво

ДОКУМЕНТАЛНИЯТ ПРЕГЛЕД СЕ РЕАЛИЗИРА КАТО ЧАСТ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОЕКТ„МОСТ- МЛАДЕЖКИ ОМБУДСМАНСКИ СЪВЕТ ТУНДЖА – ПОВИШАВАНЕ АКТИВНОТО УЧАСТИЕ НА МЛАДЕЖИТЕ В МЕСТНОТО РАЗВИТИЕ“

ПАРТНЬОРИ ПО ПРОЕКТА:

ЕВРОКЛУБ ЖЕНА

ОБЩИНА ТУНДЖА

Проектът „МОСТ – МЛАДЕЖКИ ОМБУДСМАНСКИ СЪВЕТ ТУНДЖА – ПОВИШАВАНЕ АКТИВНОТО УЧАСТИЕ НА МЛАДЕЖИТЕ В МЕСТНОТО РАЗВИТИЕ“, BG05SFOP001-2.025-0044, се осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проект:

„МОСТ- Младежки Омбудсмански Съвет Тунджа - повишаване активното участие на младежите в местното развитие“

Дейност 2: „Документален преглед на добри и иновативни практики за повишаване на гражданското участие на младежите в процесите по формулиране, изпълнение и мониторинг на политики на общинско ниво“

Документът е резултат от изпълнението на Дейност 2 по проект BG05SFOP001-2.025-0044, „МОСТ – МЛАДЕЖКИ ОМБУДСМАНСКИ СЪВЕТ ТУНДЖА – ПОВИШАВАНЕ АКТИВНОТО УЧАСТИЕ НА МЛАДЕЖИТЕ В МЕСТНОТО РАЗВИТИЕ“ на Евроклуб Жена и Община Тунджа, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

www.eufunds.bg

Оперативна програма „Добро управление” (ОПДУ), съфинансирана от Европейския социален фонд

Приоритетна ос - Ефективно и професионално управление в партньорство с гражданското общество и бизнеса.

Процедура - BG05SFOP001-2.025 - Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство.

ЕВРОКЛУБ ЖЕНА

ОБЩИНА ТУНДЖА

Проектът № BG05SFOP001-2.025-0044, „МОСТ – МЛАДЕЖКИ ОМБУДСМАНСКИ СЪВЕТ ТУНДЖА – ПОВИШАВАНЕ АКТИВНОТО УЧАСТИЕ НА МЛАДЕЖИТЕ В МЕСТНОТО РАЗВИТИЕ “ се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ	
АТУМС	Административно-териториално устройство и местно самоуправление
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
ДАМС	Държавна агенция за младежта и спорта
НСИ	Национален статистически институт
МИКЦ	Младежки информационно-консултантски център
НПО	Неправителствена организация
ЕС	Европейски съюз
СЕ	Съвета на Европа
МС	Министерски съвет
ЕК	Европейска комисия
ООН	Организация на обединените нации
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МОН	Министерство на образованието и науката

УВОД

Темата за участието на младите хора в обществения живот на местно ниво е широко дискутирана. Тя е особено важна, защото не напразно младите хора се наричат бъдещето на страната и в частност на общината.

Но за да бъдат те реална част от обществения живот трябва да се обръща внимание на това, те да бъдат активна част от живота на общността. От ключово значение са техните интереси, виждания, мнения, които следва да бъдат представяни и вземани предвид при формулирането на публични политики и вземане на решения. Участието на младите хора в живота на една община е гарант за засилване на демокрацията и социалното сближаване, осигуряване на добро управление и политическата стабилност.

Младите хора, техните проблеми и мястото им в обществото са едни от най-важните приоритети на местните и регионални власти. Съвременният живот, който е наситен с предизвикателства ги поставя в ситуация те да се развиват и живеят в условията на икономическа и обществена криза – обедняване, безработица, престъпност, упадък на морални ценности и липсата на чувство за сигурност. Затова е особено важно общините да работят целенасочено за мотивирането и насърчаването на младите за активно участие в решенията и действията, които ги касаят на местно ниво.

За съжаление все по-често се наблюдава отдръпването на младежите от обществения живот, липсата на интерес към общността и насочване на силите и енергията им към частния икономически сектор. Това е проблем, кайто може да се реши единствено с целенасочена политика както на местно така и на държавно ниво.

Единствено последователни усилия от страна на местните и регионални власти за подкрепа на техните идеи, бизнеси, организации, чрез които да изказват мнението си, биха могли да възвърнат интереса им.

Когато се подкрепя и насърчават участието на младите хора, се допринася за социалната им интеграция, те започват да чувстват, че са част от общността и че идеите ми имат почва, на която да се развият.

Ангажираността на младежта към местната власт е от полза и за местната общност, като гарантира, че перспективите и гласовете на младите хора се чуват и разглеждат като част от процеса на вземане на решения на местно ниво. Възможностите за гражданска ангажираност на младежите им помагат да развият знанията и уменията, за да постигнат промяна в своите общности.

Участието е съществен елемент от гражданството в едно демократично общество и демократична Европа. Младежкото участие не е самоцел, а средство за постигане на положителни промени в живота на младите хора и за изграждане на по-добро общество

Много е важен и подходът на местните власти. Той трябва да се основава на разкриване на нови възможности за всички млади хора, равен старт на младежите спрямо този на връстниците им от цяла Европа.

I. ПРАВНА УРЕДБА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ЗА УЧАСТИЕ НА ГРАЖДАНИТЕ В ПРОЦЕСА НА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ

Европейската правна рамка за участие на гражданите в процеса на вземане на решения продължава да се развива. На равнище ЕС това е гарантирано в член 8 А на Договора от Лисабон. Този член казва, че всеки гражданин има право да участва в демократичния живот на Съюза и че решенията трябва да се вземат открито и с участието на гражданите. Член 8 Б предвижда, че институциите трябва да предоставят на гражданите и представителни организации възможността да изразяват публично и да обменят мнения във всички области от дейността на съюза. Внимание се обръща и на факта че „ *Институциите поддържат открит, прозрачен и редовен диалог с представителните организации и гражданското общество“.*

Участието на гражданите в процеса на вземане на решения е една от приоритетните области на подкрепата на ЕС за развитието на неправителствените организации в страните.

Електронната демокрация е средство за гражданско участие. Препоръка CM/Rec (2009)18 на Комитета на министрите на държавите-членки относно електронната демокрация твърди, че информационните и комуникационните технологии улесняват по-широкото демократично участие на хората и групите, по-голямата прозрачност и отчетност на демократичните институции. В препоръката се съдържат и конкретни насоки за въвеждане и развитие на електронна демокрация.

Важността на гражданското участието е признато и в други документи на Съвета на Европа, много от които засягат местното ниво. Препоръка CM/Rec(2001)199 относно участието на гражданите в местния обществен живот е първият инструмент в тази област. Той препоръчва на правителствата на държавите-членки да определят политика за насърчаване участието на обществеността в местния обществен живот и да предоставят възможност на местните власти да използват различни инструменти за участие в национална правна рамка.

Препоръка CM/Rec (2009)210 относно оценката, одита и мониторинга на политиките за участие на местно и регионално ниво включва инструмент за самооценка за участие на гражданите.

Правото на участие на гражданите в делата на местна власт е въведено с Допълнителен протокол към Европейската харта за местно самоуправление. Той регламентира правото на участие в делата на местна власт, определя мерки за въвеждането му на практика и органите и териториите, за които се прилага. Член 1 предвижда въвеждането на правно обвързващи гаранции за правото на гражданско участие на местно ниво: „*1 (1) Държавите гарантират на всички, които са под тяхна юрисдикция, правото да участват в делата на местна власт*“.

Участието на НПО в процеса на вземане на решения е разгледано в два документа на Съвета на Европа:

- Първият от тях CM/Rec(2007)1412 относно правния статус на НПО подчертава *„съществения принос на НПО за развитието и реализирането на демокрацията и правата на човека, по-специално чрез насърчаване на обществената осведоменост, участие в обществения живот и осигуряване на прозрачност и отчетност на публичните органи*". Препоръката допълнително разяснява задълженията на държавите: "*Правителствените и квазиправителствените механизми на всички нива трябва да гарантират ефективното участие на НПО без дискриминация в диалога и консултациите относно целите и решенията на публичната политика. Свободното изразяване на многообразието от мнения на гражданите относно функционирането на обществото трябва да бъде гарантирано. Гражданското участие и сътрудничество следва да бъдат улеснени чрез осигуряване на подходящо разкриване или достъп до официална информация. 77. НПО трябва да се консултират по време на изготвянето на първичното и вторичното законодателство, което засяга техния статус, финансиране или сфери на действие.*"

- Вторият документ е Кодексът за добри практики за гражданско участие в процеса на вземане на решения (2009 г.), разработен от Конференцията на НПО. Той определя общи принципи, насоки, инструменти и механизми за активно участие на НПО в процеса на вземане на решения въз основа на действителния опит на НПО от цяла Европа. Въпреки че този кодекс за участие не е правно обвързващ, той предоставя подробни насоки за развитието на процеса на активно участие на гражданите във вземането на решения на всички нива. За да насърчи прилагането на Кодекса, Комитетът на министрите приема Декларация 48, която призовава националните органи да го вземат надлежно предвид, когато предприемат действия за насърчаване участието на НПО в процесите на вземане на решения.

Значението на участието на НПО в процесите на вземане на решения на всички нива е признато и от Насоките на Венецианската комисия от 2015 г. Те предоставят набор от принципи за смислено гражданско участие и дават примери как то да бъде улеснено.

Конгресът на местните и регионалните власти проявява особен интерес към участието на гражданите чрез НПО. Резолюция 385 (2015) „Насърчаване на активното гражданство чрез изграждане на партньорства с гражданското общество" се фокусира върху прилагането и актуализирането на гореспоменатия Кодекс за добри практики за гражданско участие на Конференцията на НПО.

Съветът на Европа има и стандарти за участие на определени категории хора в обществения живот. Някои се отнасят до местното ниво на управление, други - до всички нива.

Посочената препоръка CM(2001) на държавите-членки относно участието на гражданите в местния обществен живот предоставя конкретни стъпки и мерки за насърчаване на

включването в процеса на вземане на решения на категории лица, които имат по-големи затруднения при участието си с особен акцент върху жените и младите хора. По подобен начин Допълнителният протокол към Европейската харта за местно самоуправление от 2009 г. предвижда: „1 (3) Без несправедливо дискриминиране, на което и да е лице или група, законът (относно правото на участие в делата на местната общност) може да предвижда конкретни мерки за различни обстоятелства или категории лица“.

❖ Чужденци

Конвенция за участието на чужденци в обществения живот на местно ниво, задължава държавите да гарантират на чуждестранно пребиваващите при същите условия, както на своите граждани, правото на свобода на изразяване, събиране и сдружаване. В допълнение, държавите могат да се ангажират да прилагат глави Б и В на част I от Конвенцията, следователно да създадат консултативни органи, които да представляват чуждестранни резиденти на местно ниво и да гарантират на чуждестранните граждани правото да гласуват на местните избори. Всички страни трябва да гарантират, че на чуждестранните жители е достъпна цялата информация относно техните права и задължения, свързани с местния обществен живот.

❖ Жени

Значението на справедливото представителство на жените в органите за вземане на решения се подчертава в няколко документа на Съвета на Европа, като Декларацията за равенство между жените и мъжете като основен критерий за демокрацията и гореспоменатата препоръка CM/Rec(2001)19, относно участието на гражданите в местния обществен живот. За да се гарантира това, препоръката предлага да се въведат задължителни или препоръчителни квоти за минималния брой кандидати.

❖ Хора с увреждания

Препоръка CM/Rec (2011)1422 на Комитета на министрите на държавите-членки относно участието на лица с увреждания в политическия и обществения живот насърчава правителствата да продължат усилията си в тази област, като приемат подходящо законодателство, развиват услуги за подкрепа, така че хората с увреждания да могат да участват в политическия живот като граждани, които имат равни политически права и задължения.

❖ Млади хора

Комитетът на министрите на на държавите-членки е приел множество препоръки в подкрепа на ефективното участие на младите хора в обществения живот. Първата от тях - CM/Rec(97)323, относно младежкото участие и бъдещето на гражданското общество, потвърждава решаващата роля на младите хора в развитието на гражданското общество и препоръчва да се насърчава партньорството между държавните органи и младежки организации.

Препоръка CM/Rec(2004)1324 относно участието на младите хора в местния и регионалния живот припомня, че принципите за младежко участие се прилагат и на местно ниво. „Ревизираната Европейска харта за участието на младите хора в местния и регионалния живот“ е част от тях. Тя регулира младежкото участие и институционалното участие на младите хора в местните и регионалните въпроси. ***Инструментите включват обучения за младежко участие, предоставяне на информация на младите хора, насърчаване на младежкото участие чрез информационни и комуникационни технологии и медии, насърчаване на младежкия доброволен труд и други. Институционалното участие предвижда създаването на младежки съвети, парламенти и младежки форуми.***

Европейска харта за младежта и демокрацията предлага конкретни препоръки, свързани с демократичното участие на младите хора в социалния, политическия и гражданския живот на три управленски равнища - местно/регионалното, национално и европейско. Тя е насочена към изграждането и консолидирането на съобразено с нуждите на младите хора демократично пространство, с което да се гарантира постоянно представителство на младите хора в ЕС. Хартата прилага основан на участието подход, който включва млади хора чрез многобройни младежки организации, включително младежки клонове на национални и европейски партии, както и общността на млади политици на изборна длъжност.

Темите на Хартата са разделени основно в четири области: образование, сътрудничество, информация; овластяване на младите хора, лидерство и демократично участие; роля на новите технологии и цифровизацията; интегриране на въпросите, свързани с младежта, в политиките и политическото представителство. Документът съдържа конкретни препоръки по отношение на всяка от четирите обхванати области, които са разделени на Местно и регионално равнище; Равнище на държавата членка и Равнище ЕС.

Европейската харта за участието на младите хора формулира няколко ясни принципа за участието на младите хора :

Принцип 1. Участието на младите хора в живота на общините и регионите трябва да бъде част от цялостна политика за гражданско участие в обществения живот, както се посочва в Препоръка Rec (2001) на Комитета на министрите до държавите-членки относно участието на гражданите в местния обществен живот.

Принцип 2. Местните и регионални власти са убедени, че всички секторни политики трябва да включват младежко измерение. Ето защо те се ангажират да се придържат към клаузите на Хартата и да прилагат различните форми на участие, предлагани в нея, в консултации и сътрудничество с младите хора и техните представители.

Принцип 3.Принципите и различните форми на участие, препоръчвани в Хартата, се отнасят до всички млади хора без дискриминация. За да се постигне това, е необходимо да се отдели специално внимание за насърчаване на участието в местния и регионален

живот на млади хора в неравностойно положение и от етнически, национални, социални, сексуални, културни, религиозни и езикови малцинства.

Секторните политики в „ Ревизираната Европейска харта за участието на младите хора в местния и регионалния живот“ за младите хора са формулирани в няколко раздела: I.1. Политика за спорт, свободно време и асоциативен живот , I.2. Политика за насърчаване на младежката заетост и борба с безработицата, I.3. Политика за градоустройство, жилища и транспорт, I.4. Образователна и квалификационна политика, насърчаваща младежко участие, I.5. Политика за мобилност и обмени, I.6 Здравна политика, I.7. Политика за равноправие между половете, I.8 Специфична политика за селските райони, I.9 Политика за достъп до културата, I.10 Политика за устойчиво развитие и околна среда, I.11 Политика за борба с насилието и престъпността, I.12 Анти-дискриминационна политика, I.13 Политика за сексуалността, I.14 Политика за достъп до правата и закона.

Препоръка CM/Rec(2006)125 относно ролята на националните младежки съвети в развитието на младежката политика признава значението на **младежките съвети** в развитието на публичните политики за младежта и призовава държавите-членки да улеснят започването и подкрепата на тяхната работа. В допълнение документът препоръчва правителствата на държавите-членки да „обмислят включването на националните младежки съвети в определянето на процедурите и механизмите, използвани от публичните органи за консултиране на младите хора като цяло“.

Препоръка CM/Rec (2006)1426 относно гражданството и участието на младите хора в обществения живот потвърждава препоръката за създаване на младежки съвети и призовава държавите-членки да създадат благоприятна среда за ефективно младежко участие, включително чрез осигуряване на информация в съответствие с установените принципи. Ефективният достъп до информация за младите хора се насърчава и от Препоръка CM/Rec (2010)827 относно младежкото информиране.

Препоръка CM/Rec (2012)228 относно участието на деца и младежи под 18 г., признава стойността на техния принос като „уникални ресурси за укрепване на правата на човека, демокрацията и социалното сближаване в европейските общества“. Препоръката призовава държавите-членки да защитят правото на децата и младежите да участват в процеса на вземане на решения чрез приемане на правни гаранции с периодичен преглед на тяхното прилагане и предоставяне на ефективни средства за защита в случай на нарушения.

В допълнение, Комитетът на министрите на ЕС, признава значението на предоставянето на значими възможности и програми за участие и на младите хора от бедните квартали. В Препоръка CM/Rec (2015)329 относно достъпа на младите хора от квартали в неравностойно положение до социални права, Комитетът препоръчва да се включат млади хора в неравностойно положение в обществено вземане на решения, по-специално в планирането и управлението на тяхната жизнена среда.

II. НОРМАТИВНА И ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА НА МЛАДЕЖКАТА ПОЛИТИКА В БЪЛГАРИЯ

Със своя Декларация от 29 юли 1999 г. Народното събрание на Република България препоръчва на органите на изпълнителната власт и на местното самоуправление да прилагат принципите на **Европейската харта за участието на младите хора в живота на общините и регионите**, приета от Конгреса на местните и регионалните власти на Съвета на Европа.

На 3 април 2002 г. в отговор на **Бялата книга – „Нов тласък за Европейската младеж (COM (2001) 681)**, публикувана от Европейската комисия, и **Световната програма за действие за младежта, приета на Общото събрание на ООН (Резолюция A/RES/50/81)**, Народното събрание на Република България приема решение, с което задължава Министерския съвет да изготвя и внася в парламента Годишен доклад за младежта.

Въз основа на Първия годишен доклад за младежта от 2002 г. в България е приета **Стратегия за национална младежка политика 2003 - 2007 г.**

България е сред първите държави в Европа приели национален стратегически документ за младежката политика в широка консултация с младите хора. В изпълнение на Стратегията 2003 - 2007 г. Министерският съвет /МС/ одобрява **Програми за младежки дейности 2004-2005 г. , 2006 - 2007 г. и 2008 - 2010 г.** и **Национална програма „Младежки информационни-консултантски центрове" 2007-2010 г.** ,както и за включване в **програма „Младеж" (2000 - 2006 г.) и програма „Младежта в действие" (2007 - 2013 г.)** , съфинансирани от Европейския съюз.

От 2007 г. Държавна агенция за младежта и спорта /ДАМС/ е пълноправен участник в европейската мрежа за младежки изследвания и Европейския център за младежки политики, създадени в рамките на съвместната програма на Европейския съюз и Съвета на Европа „Партньорство". През месец август 2009 г. ДАМС е закрита като нейната главна дирекция "Политика на младежта" преминава към Министерството на образованието, младежта и науката. Дирекцията подпомага министъра на МОН при осъществяването на националната политика за младежта - разработва, осъществява и координира държавните програми за младежки дейности и контролира тяхното изпълнение; осъществява младежката политика по региони на министерството чрез служителите си, отговарящи за връзката с местните власти, неправителствените организации и други структури, осъществяващи младежки дейности и др.

С изменението на **Закона за физическото възпитание и спорта** през 2005 г. са положени основите на законовата рамка на националната младежка политика. Приета е Наредба за условия и реда за финансово подпомагане на младежки дейности и проекти на национално и регионално ниво. В отговор на Декларацията на **ТРЕТИЯ НАЦИОНАЛЕН ФОРУМ „БГ МЛАДЕЖ – 2007"**, по предложение на председателя на ДАМС, МС взе решение за присъединяване към Европейската конвенция за транснационална дългосрочната доброволческа служба за младежи.

Разработен е и проект на **Национална стратегия за младежта (2009 – 2018 г.)**, която е насочена към постигане на целите и изпълнение на мерките за развитие на младите хора, установени от Европейския съюз, чийто пълноправен член е Република България

от 1 януари 2007г. Тя предлага решителни стъпки напред към ефективното прилагане на принципите на Европейската харта (ревизирана през 2003 г). Тя е съобразена с препоръките на Съвета на Европа, формулирани в **Резолюция (2003) на Комитета на Министрите за младежката политика, Препоръка 1585 (2002) на Парламентарната асамблея за младежките политики, Препоръка Rec(2006) на Комитета на Министрите към държавите членки за ролята на националните младежки съвети в развитието на младежката политика, Препоръка 1437 (2000) на Парламентарната асамблея за неформалното образование**.

През 2012 г. е приет Закон за младежта „който организира процеса на „формиране на политиката за младежта“, като определя реда на изработване и приемане на национална стратегия, както и изисква конкретни задължителни документи за планиране и отчитане на младежките политики“ (Закон за младежта, 2012). Законът за младежта (ЗМ) определя основните принципи, мерки, управление и финансиране на дейностите, осъществявани в изпълнение на държавната политика за младежта. ЗМ определя участие на младите хора в управлението и обществения живот на местно, областно и национално ниво. Взаимодействието с младежите и включването им в процесите на формулиране на политики и вземане на решения относно младите хора е един от акцентите в закона.

Друг важен момент е принципът на децентрализация на политиките за развитие на младежта. На местно ниво се предвижда разработване на общински планове за младежта.

Регламентират се също и условията за функциониране на младежките съвети. Налице са редица добри практики за взаимодействие на младежите/младежките организации със структурите на местната власт. Държавната политика за младежта се провежда от Министерския съвет чрез министъра на младежта и спорта и в съответствие с Националната стратегия за младежта, която съгласно чл. 4 от ЗМ обхваща 10-годишен период. Първата **Национална стратегия обхваща периода 2010 - 2020 г**.

В Националната стратегия се формулират девет стратегически цели за младежта, а именно: насърчаване на икономическата активност и кариерното развитие на младите хора; подобряване на достъпа до информация и качествени услуги; насърчаване на здравословния начин на живот; превенция на социалното изключване на младите хора в неравностойно положение; развитие на младежкото доброволчество; повишаване на гражданската активност; развитие на младите хора в малките населени места и селските райони; развитие на междукултурния и международен диалог; повишаване на ролята на младите хора в превенция на престъпността.

В Плана за изпълнение на Националната стратегия за младежта (2010 - 2020) за 2020 г. е формулирана стратегическата цел „Осигуряване на възможности за пълноценно участие на младите хора в гражданския живот и за приобщаването им към основните демократични ценности и стандарти“. За осъществяването на тази цел е необходимо популяризиране и мултиплициране на добри практики на младежка гражданска

активност, както и стимулиране на участието на младите хора и техните организации в опазването, подобряването и „управлението на природното богатство“ (План за изпълнение на Националната стратегия за младежта (2010 - 2020), 2020).

С приемането на Закона за предучилищното и училищното образование през 2015 г. (ДВ, бр. 79 2015) се дава право на учениците да участват в живота на училището чрез формите на ученическото самоуправление. Чрез тях децата могат „да участват в обсъждането при решаване на въпроси, засягащи училищния живот и училищната общност, в т.ч. училищния учебен план”.

Според Закона за висшето образование (ЗВО; ДВ. бр.112, 1995) студентите могат активно да участват във вземане на решения, свързани с функционирането и управлението на висшето училище и неговите структурни звена, чрез специално конструиран орган - Студентски съвет.

Приетата през 2021 г. **Национална стратегия за младежта 2021 - 2030** г. разглежда младите българи като „Способни, ангажирани и овластени млади хора, готови да развиват своя пълен потенциал и съзнателно да допринасят за развитието на Република България в контекста на европейското семейство и глобалния свят“ (Национална стратегия за младежта, 2021). За постигането на тази визия стратегията се фокусира върху седем основни цели. **Цел трета на Стратегията е Насърчаване на ангажираността, участието и овластяването на младите хора**. Стимулирането на ангажираността, качественото участие и овластяването на младите хора се разглежда като съществена предпоставка за ефективността и пълноценното изпълнение на политиките за младежта.

Друг важен момент е принципа на децентрализация на политиките за развитие на младежта. На местно ниво се предвижда разработване на общински планове за младежта. Регламентират се също и условията за функциониране на младежките съвети.

На местно ниво много общини са изготвили, приели и изпълняват общински стратегии или планове за младите хора в съответната община. Има много добри практики за взаимодействие на младежите и младежките организации със структурите на местната власт.

Въпреки всичко са необходими последващи и целенасочени стъпки за осъществяване на цялостен, многосекторен, дългосрочен подход, както последователност и координиране на усилията на различни институции и заинтересовани страни

Младежката политика е стратегия, която се изпълнява от публичните власти, с идея да осигури на младите хора възможности и опит, които да подобрят тяхната успешна интеграция в обществото и да ги превърнат в активни и отговорни членове на същото общество, както и да станат агенти на промяна (Съвет на Европа CM/REC(2015)3).

III. ОСНОВНИ ФОРМИ ЗА УЧАСТИЕ НА ГРАЖДАНИТЕ В МЕСТНАТА ВЛАСТ

- ***ОБЩЕСТВЕНИ ОБСЪЖДАНИЯ***

Обществените обсъждания са форма на гражданското общество, при която се предоставят на гражданите възможността да се включат в процеса на вземане на решения, като отправят предложения за приемане на политики. Проблемът на обсъжданията е, че информацията за обявяването на общественото обсъждане и цялостната му организация достига до малко хора. Другият основен проблем в България е, че като общество и местна общност липсва културата за участие в подобни механизми. Местните власти нямат нужния опит да провеждат тези обсъждания - да ги обявят пред хората и по този начин да ги включват в дискусията. Много често присъстващите на обществените обсъждания граждани не са истинските заинтересовани страни, което води до липса на действително обсъждане.

- ***ОБЩЕСТВЕНИТЕ СЪВЕТИ***

Обществените съвети по своята същност са консултативни органи за гражданско участие и обществен контрол на местно ниво, които могат да съдействат на органите на местното самоуправление за формулиране и реализиране на общинската политика по важни за местната общност въпроси. Те могат да бъдат формално учредени като самостоятелно юридическо лице или да съществуват като обществено - консултативен орган към общината. Практиките в различните общини в България са различни, но по-честият случай е, когато те не са формализирани и съществуват като консултативен орган към общината. Ключов въпрос, свързан с дейността на обществените съвети, е номинирането и изборът на техните членове. Много често общественото доверие в тях е ниско, поради подозрения в политическа пристрастност или склонност към съглашателство с местната власт. Номинирането и изборът на членовете трябва да е максимално прозрачно, подчинено на ясно формулирани правила и критерии, като членовете следва да притежават експертиза и опит в различни области, и да умеят да отстояват обществено значими каузи. На практика в общините има създадени много обществени съвети, чието създаване е провокирано от самата власт или са създадени по проекти, които работят само за определен период от време.

- ***РАБОТНИ ГРУПИ***

Често използван на местно ниво инструмент за въвличане на гражданите при решаването на проблеми. Чрез сформирането на различни работни групи, местната власт осигурява възможност на гражданите да участват както в процесите на формиране на

политики, така и при вземане на решения за разходване на публично финансиране. Работните групи се използват от много общини в България при разработването на общинските планове за развитие.

- ***МЕСТНИ ИНИЦИАТИВНИ ГРУПИ /МИГ/***

Сравнително нова и популярна форма за канализиране на гражданската енергия в част от общините в България са т.нар. „местни инициативни групи“. МИГ са ЮЛНЦ регистрирани като сдружения или фондации, които отговарят на определени изисквания регламентирани в конкретна наредба на МЗХ (Министерство на Земеделието и Храните), в съответствие в Регламент 1698/2005 на ЕС. МИГ са институционализирана форма на публично-частно партньорство при равнопоставено участие на местната власт, бизнеса и неправителствения сектор на местно ново (една или група обхванати общини с общи граници). Прилагайки специфичен подход (подхода ЛИДЕР) за участие в местното развитие, МИГ в немалко общини са единствените действащи неправителствени организации, които притежават инструментариум да влияят върху местното развитие. Разработвайки и прилагайки средносрочни Стратегии за местно развитие, които са финансово обезпечени от ПРСР (Програма за развитие на селските райони), МИГ са инструмент за оживяване на някои селски територии в България.

Съществена слабост, която трябва да бъде отчетена, е, че макар и сдружения по ЗЮЛНЦ, МИГ, работейки в строго регламентирани условия, се превръщат в бюрократични структури, чиято основна задача е да отговорят на изискванията на приложимите наредби и това води до загуба на гражданската енергия от времето, когато са създадени.

- ***МЕСТЕН РЕФЕРЕНДУМ***

Местните референдуми са познат вид механизъм за гражданско участие в управлението на местно ниво . Но, такива не се провеждат често в България. Местният референдум е тотално неизползван инструмент, особено в светлината на технологичните възможности. Според властимащите провеждането му е скъпо, неефективно и правно неиздържано, защото ключовите въпроси за референдума много често влизат в колизия със законовите изисквания: да не касаят бюджет, да са в компетенциите само на дадено населено място. А проблематиката на съвременния градски живот е много сложна и не може да се изолира конкретен въпрос. Важно е също и при какви условия се зачита териториалната валидност на местен референдум. Възможно ли е референдум, отнасящ се до преминаването на национална железопътна линия например, да я спре?! С местни референдуми трябва да се решават въпроси, които пряко засягат общността, но не засягат национални и глобални въпроси. Като проблем пред този механизъм стои и въпросът дали решението от местния референдум във всички случаи става задължително за местната власт.

- ***ОБЩЕСТВЕН ПОСРЕДНИК***

Неправителствените организации констатират, че институцията на местен омбудсман работи добре в някои общини в България. Нерядко назначеният за обществен посредник в града е бил преди това част от общинската администрация, което е от полза в настоящата му работа, защото е наясно как функционира тя. Сред дейностите на общинския омбудсман са приемането на жалби от гражданите, посещения в институции по покана на местната администрация и общинския съвет, присъствие на протести, срещи с граждани, водене на протоколи от срещи.

- ***ДРУГИ МЕХАНИЗМИ***

Други механизми на взаимодействие между власт и граждани на местно ниво са приемен ден на кмета, участие на гражданите в публични сесии на общинския съвет, квартални съвети, подписки, телефонни линии и кутии за граждански сигнали и мнения, общоселски събрания, центрове на неправителствени организации.

Като най-ефективно взаимодействие на гражданите с местната власт се определят приемните дни на кметовете на населените места. Колкото по-малко е населеното място, толкова неговият кмет е по-познат и по-достъпен. В тези места официалните приемни дни се изместват дори от неформалните срещи и разговори с кмета на улицата, в магазина, на други обществени места. В малките градове и села хората отъждествяват кмета с човек, в чиито правомощия влиза разрешаването на всички проблеми.

IV. ОСНОВНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД МЛАДИТЕ ХОРА

Най-неподготвен се оказа човешкият ресурс (особено младежите), без който не може да се осъществи която и да е обществена промяна. Образованието престана да е гаранция за сигурно работно място, висок е процентът на безработните млади хора. Младите все по-трудно създават семейства-намалява раждаемостта. Повечето млади хора в България виждат себе си като наемни работници и ако не намерят работно място, се примиряват с безработицата. Те не смеят да влязат в ролята на предприемачи, защото не умеят да разработват проекти и маркетингови планове, за да ползват субсидии или банкови кредити. Те нямат самочувствието да рискуват и носят отговорност, да поемат инициатива, да ръководят хора, да работят в екип и постигат цели, да познават и спазват законите, да познават и защитават правата си, да се организират в групи за защита на интересите си. А всичко това са знания и умения, които изисква пазарната икономика и демократичното общество.

Задачата на институциите е да създадат рамка за личностно, професионално и социално развитие на младите хора в тяхното учебно, работно и свободно време. Докато дейностите в учебното и работното време са строго нормативно регламентирани, свободното време е поле за развитие по личен избор, стига да са налице необходимата инфраструктура, качествен продукт и информация.

Като основни недостатъци и предизвикателства пред младите хора в България са идентифицирани:

- Липса на практически и трудов опит по придобитата специалност след завършване на своето образование на младите хора. Това ги поставя в неблагоприятно положение на пазара на труда.
- Младежите нямат необходимата информация и контакти за устройване на работа. Прави впечатление липса на желание от страна на работодателите да инвестират в обучението на младите работници и служители.
- Младите хора смятат, че няма да получат необходимата помощ и информация от общините, в които живеят и не се обръщат към тях.
- Липсва достатъчен културен и социален живот в малките общини, което насочва младежите да търсят реализация другаде.
- Липсва добро здравеопазване и образование, което кара младите семейства да се насочват към големите градове.
- Младите хора, не се чувстват част от областта и смятат, че тя няма нужда от техните виждания и тяхното мнение.

V. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ПРОБЛЕМИТЕ ПРЕД МЛАДЕЖИТЕ

- Разкриване на нови работни места и развитие на пазар на труда, стимулиращи включването и кариерното развитие на младите хора;
- Развитие на младежкото предприемачество чрез създаване на по-устойчиви, по-конкурентноспособни и по-перспективни предприятия на млади хора;
- Развитие на социалната икономика и активното включване на младежите в нея;
- Подобряване на качеството на средното и висшето образование и неформалното обучение, като и насърчаване ученето през целия живот, в съответствие с потребностите на пазара на труда чрез:
- Насърчаване на работодателите да осигуряват възможности за повишаване на квалификацията на младите работници и служители;
- Засилване на ефективността на връзките между образователните и обучителните институции и бизнеса за улесняване на прехода от училище към заетост;
- Насърчаване сътрудничеството и възможностите за срещи между работодателите, професионалните училища, обучителните центрове и академичната общност;
- Разширяване на достъпа на младите хора до посреднически услуги за намиране на работа чрез информиране и консултиране относно възможностите за мотивационно и квалификационно обучение, изготвяне на индивидуални планове за действие, както и насочване към подходящи свободни работни места в т.ч. по програми и мерки за заетост и обучение;
- Предоставяне на групово мотивационно обучение и индивидуален пакет от услуги за мотивиране и насърчаване на трудовата реализация на безработни и обезкуражените млади хора;
- Насочване на публичната подкрепа, вкл. достъп до финансиране и данъчни облекчения, за предприятия, обвързани с осигуряване на работни места за младежи, особено в малките населени места и селските райони.
- Разработват стратегии за управление на човешките ресурси, със специални мерки за младите работници и служители.

- Насърчават и подпомагат териториалната мобилност на младите хора - наемане на хора от различни региони, стимули за работодателите, свързани с осигуряване на транспорт до работното място и др. ;
- Насърчават и подпомагат професионалната мобилност на младите хора - индивидуални планове за кариера, ротация на работното място, преквалификация и др.;
- Създаване на нови работни места в сектора на социалната икономика и насърчаване на доброволчески и общностни инициативи, генериращи заетост за младежи от уязвимите групи;
- Предоставянето на цялостна и целенасочена помощ (достъп до финансиране, финансов лизинг, обучение, бизнес консултиране и др.) за предприемчиви млади хора до 29 години с жизнеспособни и перспективни бизнес идеи при стартирането и развитието на собствен бизнес чрез самонаемане, създаване на семейна фирма или разкриване на малко предприятие.
- Настойничество на новосъздадени фирми на млади хора за разработване на дейността на фирмата, позициониране на пазара, създаване на контакти с партньори на местно, национално и международно ниво, съдействие при намиране на доставчици и подизпълнители, маркетинг и реклама, улесняване взаимодействието с местните власти и служби, финансиращите институции и др.
- Насърчаване на млади хора с изключителни постижения в областта на иновациите и промоциране на техните успехи.
- Образователна и квалификационна политика, насърчаваща младежко участие.
- Мобилизиране на участието на младите хора в управлението на местното развитие;
- Повишане на икономическата активност и създаване възможности за професионална реализация на младите хора в малките населени места и селските райони.
- Разширяване на мрежата на Младежки информационно консултантски центрове от областните центрове към общинските центрове, както и отваряне на изнесени информационни, обучителни и консултантски офиси в малките населени места и селските райони;
- Насърчаване и подпомагане на читалищата като средища за информация, неформално обучение, културно и гражданско участие в малките населени места и селските райони;
- Електронно приобщаване на младите хора в малките населени места и селските райони;
- Въвеждане на мобилни форми на младежка и социална работа за младите хора от малките населени места, от отдалечените и труднодостъпни райони;
- Подпомагане на стопанства на млади фермери;
- Подпомагане на земеделски инициативи на младежите и техните организации в малките населени места и селските райони;
- Политика за достъп до културата.
- Развитие на култура на пътна безопасност сред младите хора.
- Насочване на спортни програми за превенция на детската и младежка престъпност, в специализираните институции за деца с девиатно поведение и млади правонарушители, както и за ресоциализация на деца и младежи, извършили правонарушение;

VI. ИНСТРУМЕНТИ ЗА МЛАДЕЖКО УЧАСТИЕ И ДОБРИ ЕВРОПЕЙСКИ ПРАКТИКИ

1. ОБУЧЕНИЕ В МЛАДЕЖКО УЧАСТИЕ

Важно е младите хора да се обучават още от ученическа възраст и да придобият умения и компетенция да си партнират с местните власти. В този смисъл училището е първото място, където те изразяват свободно мнението си и реализират идеите си. Затова е необходимо обучението да бъде насочено и към участието на младите хора във вземането на решения.

- ***''ДА СИ ПОИГРАЕМ НА УПРАВЛЕНИЕ'' – СИМУЛАЦИОННА ИГРА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОБЩИНАТА, ХЪРВАТСКА***

Фондация „Фридрих Еберт", общината в Копривница и Университетът Фран Галович от Хърватска, решават в обща инициатива да стимулират управленските умения на младите хора, като ги въвличат в няколкодневна симулационна игра за управление на местно ниво. Млади хора, студенти в Университета, избрани след селекция от трите организиращи организации, влизат в ролята на общински съветници и в продължение на няколко дни обсъждат и „вземат решения" по важни за общината проблеми. Освен проявата на въображение при решаването на различни въпроси, младите хора се научават да отстояват позицията си, да комуникират, и най-вече – да се запознаят по-отблизо с работата на общината. Най-важната цел на подобна практика обаче е максималното приближаване на местната власт до младите хора. В резултат се генерират нови свежи идеи за местната власт, разгорещени дебати, удовлетворени млади хора.

- ***ПОДОБРЯВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНИТЕ СТРУКТУРИ С ЦИВОКРАЦИЯ, ФРАНЦИЯ***

Civocracy

Civocracy е онлайн платформа, която е създадена, за да даде възможност на общността активно да допринесе за местните образователни реформи, което води до шест големи структурни промени. Община Лион, Франция се възползва от възможността да се консултира със своите граждани относно образователната структурна промяна. Те се обръщат към местните общности за да се открият местните образователни решения за ученици, учители и родители, за да насърчат града да промени образователната си политика въз основа на опита на общността. Основните цели са : 1. Да се реши какъв вид извънкласни дейности трябва да се предоставят в училищата; 2. Да се установят организационните нужди на семействата и да се определи как градът може да помогне; и 3. Да се определи училищният модел, който е най-добре да следват децата в предучилищна възраст. Градът избира да проведе текуща консултация чрез платформата Civocracy, която включва открит дебат в стил форум и по-затворен подход на проучване. Онлайн консултацията подкрепя и разширява обратната връзка, събрана в офлайн срещите. Консултациите дават креативни и удачни идеи. В рамките на този проект се генерира много голямо участие, което довежда до креативни и подходящи идеи. Наяве излизат задълбочени данни за разликите в приоритетите между областите и между различните демографски групи. В резултат на консултацията са направени шест основни структурни промени.

2. ИНФОРМИРАНЕ НА МЛАДИТЕ ХОРА

За да могат да вземат дейно участие в живота на общността, и да подкрепят дадени инициативи, младежите трябва да знаят за тях. Когато има механизъм, който привлича младите хора да участват в проекти, към които проявяват интерес или проекти инициирани от самите тях, те стават част от процеса на вземане на решения в общината или общността. Като добра практика в тази насока е откриването и подкрепянето на информационни и консултативни центрове за младите хора, за да са сигурни, че предоставят качествени услуги, които съответстват на нуждите. Младите хора трябва да имат възможността да участват в подготовката, изпълнението и оценката на дейностите и продуктите на младежките информационни центрове/служби и да имат представителство в тяхното управление.

- ***ПРОЕКТ WYMIENNIKOWNIA – МЛАДЕЖКИ ЦЕНТЪР ЗА ДИЗАЙН И СОЦИАЛНИ ИНОВАЦИИ, ПОЛША***

Wymiennikownia – младежки център за дизайн и социални иновации е проект на община Гдиня, Полша. Той е в подкрепа на младежки инициативи. Центърът е предназначен за млади хора, където да са организирани по собствен график , да споделят идеи и хобита и да работят заедно по проекти. Основната цел на Младежкия център Wymiennikownia (WM) е да подкрепя инициативите отдолу нагоре на местните младежи, като помага на младите хора да реализират своите идеи, да споделят хобита и да реализират страстите си. Проектът осигурява пространство и условия за интересно прекарване на свободното време. Отговорностите се делегират на младите хора, като се нарушават обичайните условности, както и се разширява това, което областта и градът могат да предложат на младите хора, чрез различни събития.

Центърът им и гъвкав график на дейностите. След поемане на оперативното ръководство, младите хора съобразяват работното време на центъра с навиците си за прекарване на свободното време. Графикът на семинарите и събитията в WM се изготвя въз основа на проектите, представени от млади и активни граждани на Гдиня, и се променя в съответствие с техните настроения и планове. Независимото вземане на решения какви събития да се организират или в които да участват е същността на мястото. Чрез дейността на центъра се обменят умения и знания. Изпълнението на програмата на центъра показва, че младите хора, включени в дейностите на WM, се включват и в други градски проекти (напр.приемане на бюджета , доброволчество на събития и фестивали). Сутрин в WM се организират тематични занимания за прогимназисти и гимназисти. Това е пространство и място за срещи и сътрудничество на младежки организации и институции. Ресурсите на членовете и участниците съставляват основната ценност на WM. Всеки член допринася и споделя това, което смята за ценно.

- ***ДОМ НА МЛАДИТЕ, ИСПАНИЯ***

Идеята за насърчаването на участието на младежта в дейностите на общината преминава през намиране на място за срещи и общуване. Община Гранда, решава да създаде такова място с безплатни услуги, където местната младеж да се обучава и прекарва пълноценно свободното си време. С допитване до младите хора са обсъдени най-интересните занимания за младежта и е предложено създаването на младежки център, който да отговори на нуждите и интересите им. Младежкият център разполага с модерна класна стая по информационни технологии, стая за многоцелево използване (за развитие на занаяти, вътрешен дизайн и др.), зона за развитие на спортни дейности и културно-информационни офиси. Центърът организира програма „Примерни родители“, като насърчава спортните навици на родителите, курсове по превенция на домашното насилие и употребата на наркотици, курсове и обучение в сферата на доброволческото и социално подпомагане, както и спортни и културни състезания за деца и младежи. Едновременно с това Центърът развива активна политика спрямо децата като предварително условие за по-успешна политика спрямо младите хора за в бъдеще. Един от най-видимите резултатите от работата на центъра е осигуряването на популярност и устойчивост в неговата работа. Центърът е станал част от мрежата информационни центрове на област Андалусия и е включен в различни международни проекти като Euro Jam – в рамките на програма „Младежта в действие“, Обем на добри практики – подобряване на услугите за младежта. Преди около година центърът е станал част и от европейската мрежа „Eurodesk“, която осигурява информация за европейските програми и инициативи, насочени към младежта в сферата на образованието, доброволчеството и свободното време. Един „класически“ пример за създаването на Център, при което инициативата е от страна на местната администрация. Чрез положените усилия центърът наистина отговаря на целите, за които е бил създаден. Постепенно се е превърнал в незаменим център за работа с младите в града.

- ***„МЛАДИТЕ СТРОЯТ ЗА МЛАДИТЕ“ – РЕМОНТ НА СГРАДИ И ПРЕВРЪЩАНЕТО ИМ В МЛАДЕЖКИ ЦЕНТРОВЕ, ХЪРВАТСКА***

Това е добра практика, при която младите решават сами да си създадат свои центрове, в които да съчетаят няколко дейности едновременно – лобиране пред общинските власти, доброволчески труд и пълноценно използване на резултатите от успеха. На територията на всяка една община съществуват сгради в лошо състояние, за които със сигурност може да се намери и много по-добро предназначение. Защо да не станат младежки центрове с младежки труд? В разговори с община Загреб се прави преглед на сгради – общинска собственост, в лошо състояние, на територията на града. Младите поемат отговорността за почистването и всички други неспецифични дейности, общината наема строителна фирма за специализираната дейност. По подобна

схема - с доброволен труд на младите хора и подкрепа от общината - за последните няколко години са ремонтирани и използвани за нуждите на младите хора няколко сгради на територията на Загреб. На всяка една от тях е дадено име. Едни от най-видимите резултати в областта на младежките дейности – какво по-видимо от една сграда, превърната от почти руина в модерен младежки център?

- ***ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ОБЩИНСКИ ПОМЕЩЕНИЯ ЗА МЛАДЕЖКИ ПРОЯВИ, ИСПАНИЯ***

Ако трябва да се степенуват различните начини и средства за подпомагане на младите хора и различни младежки организации, това е вероятно най-опростеният и най-директният начин. Тази практика следва да се разграничава от създаването на постоянен младежки или информационен център, което предполага много повече средства, дългосрочна визия и като цяло много по-сериозен ангажимент. Този начин дава възможност да се уплътнява по-добре използването на общинските имоти и да се създаде по-добър контакт между младежите и общинските власти. Общините в Испания имат практика да предоставят временно и безвъзмездно различни помещения или части от тях на различни неформални групи млади хора в съответното населено място. В повечето случаи се касае за забавление („дискотека“, „купон“) с различни стилове музика, артистична проява (репетиция на театрален кръжок, рисуване), събиране за различни обсъждания и т.н. В хода на изпълнението се създава някакъв неформален порядък, график и пр. за подобни прояви и най-вече се гради доверието между двете страни. Резултатите най-често са доволни и благодарни млади хора и община, която, макар и по такъв опростен начин, подпомага техните дейности. На много места обаче това е само началото - подобен род прояви следва да родят по - „висши“ форми на сътрудничество с младите хора по места.

3. НАСЪРЧАВАНЕ НА МЛАДЕЖКОТО УЧАСТИЕ ЧРЕЗ ИНФОРМАЦИОННИТЕ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ

Информационните и комуникационните технологии са неизменна част от живота на младите хора и в този смисъл те предоставят големи възможности за информиране и публичност. Чрез тях може силно да се повиши участието на младите хора м местния живот. Те могат да бъдат ефективно използвани за информираност и пряко участие на младежите.

- ***ПЛАТФОРМАТА ЗА ЦИФРОВА ДЕМОКРАЦИЯ ПОМАГА НА МЛАДИТЕ ХОРА В ШВЕЙЦАРИЯ***

Платформата за цифрова демокрация помага на младите хора в Швейцария да се включат в политическия дебат по смислен начин.

Смартфоните и новите медии оказват влияние върху ежедневието на младите хора в почти всички отношения. Въпреки това, достъпът до традиционно политическо участие чрез тези канали все още до голяма степен е недостъпен. Мултимедийната платформа

engage.ch свързва младите потребители в ежедневието им. Те могат да използват текст, изображения и видеоклипове, за да споделят своите притеснения и искания, както и да публикуват, обсъждат и гласуват онлайн. Политиците и младежките парламентаристи могат да видят тези опасения и да ги адресират.

Платформата стартира през 2014 г. и оттогава са подадени повече от 1000 мнения от млади хора. През 2017 г. кампанията Change Switzerland е проведена с цел събиране на допълнителни мнения. Тази кампания довежда до над 700 заявки от млади хора, получени за пет седмици. Единадесетте най-млади членове на националния парламент са поканени да изберат искане, да се срещнат с младите автори на тези искания и да решат заедно как да им се отговори.

Младите хора винаги искат да се ангажират, но не всички искат да се ангажират по същия начин. Следователно трябва да се предложат различни пътища и структури за участие – онлайн и офлайн.

- ***ЧАТ С МЛАДИТЕ ХОРА В ИНТЕРНЕТ , ИСПАНИЯ***

По-младите и оригинално мислещи кметове в Испания са намерили интересен способ за контакт с младите хора. Един от начините за привличане на младежката аудитория е активното общуване с нея в Интернет и социалните мрежи. В Интернет-сайтовете на различните общини и личните страници на кметовете съществува възможност за директна връзка - онлайн чат между кмета и младите хора или поне за задаване на въпроси в различни области или лансиране на инициативи. Младите хора могат да се свържат със своите кметове посредством Интернет от всяка точка на света. По този начин младите хора са много по-мотивирани да участват в местното самоуправление, когато някой заговори на техния (Интернет) език. По този начин малко по - малко научават повече за управлението на общината и стоят много по-близо до местното самоуправление.

- ***ОНЛАЙН ПЛАТФОРМАТА „AM“, ШВЕЙЦАРИЯ***

Онлайн платформата Am насърчава гражданската и политическа ангажираност на децата и юношите и ги признава за граждани. Конвенцията за правата на детето на ООН гласи, че „страните гарантират на детето, което е способно да формира собствените си възгледи, правото да изразява тези възгледи свободно по всички въпроси, които го засягат“. Възможностите за участие на деца и юноши, особено на ниво общност, все още са малки. Кантон Гларус в Швейцария се занимава с този проблем с Engagement for Glarus. Политиците на кантона предоставят широк спектър от възможности за участие на децата и юношите, живеещи там - те могат да публикуват своите идеи онлайн, да ги обсъждат директно с политици, да развиват идеите в проекти и да участват в изпълнението. Под мотото "Какво липсва на Гларус? Направи нещо!" всички младежи на възраст между 12 и 25 години са били поканени да подадат заявка. Подадени са общо 180 заявки с цел да се разработи Glarus по техните идеи. Така се раждат три проектни идеи, които сега се изпълняват от младите хора. Проектът подкрепя младите хора да участват в политиката и по този начин да опознаят и оценят концепцията за демокрация. Гларус е единственият кантон в Швейцария, който позволява на младите хора да участват официално в гласуването на 16 години и също така насърчава тяхното

неформално участие в общността. По този начин децата и юношите се включват чрез новини и социални медии, а също така могат да се включат в директен обмен с политици и да участват в изпълнението на техните искания чрез конкретни проекти. Децата и юношите в кантон Гларус имат нови и цялостни възможности за участие по смисъла на Конвенцията на ООН за правата на детето. Участието на деца и юноши включва – на доброволна основа – всички различни фази на политическите процеси

4. НАСЪРЧАВАНЕ НА УЧАСТИЕТО НА МЛАДИТЕ ХОРА В МЕДИИТЕ

Електронните медии са неделима част от съвременния живот, като основни техни потребители са младежите. Необходимо е да се намери механизъм, който да позволява тяхното участие в информационния поток. Начин за това е подкрепата от местните власти за младежки информационни платформи или медии.

- ***ИЗДАВАНЕ НА ОБЩИНСКИ МЛАДЕЖКИ БЮЛЕТИН (ВЕСТНИК) , ИСПАНИЯ***

Проблемите сред младите хора в Испания са много – безработицата сред тях е една от най-високите в Европа, стимулите за включване в реалната икономика са малко, малко са и възможностите за това. Не случайно най-вече в Испания се наблюдава явлението „NINI“ (от испански: „NI estudio, NI trabajo“ – нито учение, нито работа) – млади хора, които не учат, не работят и най-важното – не планират своя живот и не мислят за бъдещето. В тази ситуация много от малките общини в областта Андалусия се опитват да подпомогнат младите хора с информация и занимание по всички тези въпроси. В издаването на общинския младежки вестник се включват също психолози и специалисти по пазара на труда, както и самите младежи. Специалистите работят на пълно и непълно работно време. Общината е предоставила помещение и оборудване за издаването на вестника. Основната цел е да се преодолее проблема с мотивацията на младите хора в Испания и да им се даде трибуна за изразяване на собствено мнение и различни искания. Това е начин за повече информация за младите хора и възможност за някои от тях да започнат самостоятелна журналистическа кариера.

- ***МОБИЛЕН В ДОЛИНАТА, ГЕРМАНИЯ***

В резултат на проучване сред младежите е създадено мобилно приложение, наречено TwoGo, което позволява на хората да имат споделено пътуване в селски район на Германия.

Mobile in the Valley има за цел да даде на младите хора в селските райони достъп до споделено пътуване. Това едновременно повишава тяхната мобилност, като същевременно намалява общия брой автомобили в района. Проведена е конференция, на която са поканени всички заинтересовани

страни, включително кметове, и е осигурено сътрудничество с града, както и с местни компании.

В резултат на това използването на автомобили в долината е намалено и участващите млади хора се вдъхновяват да станат политически активни по отношение на околната среда и мобилността. Някои от тях дори говорят на различни специални събития. Много положителни отзиви, медийно отразяване и срещи на обществени съвети са част от проекта, тъй като граждани, местни съвети, кметове, бизнес лидери и инициативи са достигнати далеч отвъд общинските граници. Инициативата е носител на първата награда на Наградата за младежко образование на Баден-Вюртемберг за 2016 г.

5. НАСЪРЧАВАНЕ НА МЛАДИТЕ ХОРА ДА СЕ ЗАНИМАВАТ С ДОБРОВОЛЧЕСКА РАБОТА И ДА СЕ ПОСВЕЩАВАТ НА ОБЩЕСТВЕНИ КАУЗИ

Това е инструмент не достатъчно застъпен в България. В Европа и особено в САЩ, доброволчеството е необходим елемент за по-добро образование и работа. Начин за популяризиране на доброволчеството е подкрепата за основаването на младежки центрове и въвличането на младите хора в доброволческа дейност като информационни и популяризиращи кампании.

- ***НАСЪРЧАВАНЕ НА ОБЩИТЕ БЛАГА НА ГРАДА, ИТАЛИЯ***

„Насърчаване на общите блага на града“ е проект на община Верона, Италия. Целта му е да се насърчи активното гражданство на младите хора. Младите хора кандидатстват, за да станат активни граждани и да помогнат за подкрепата, поддържането и създаването на наследството на своя град. Тази инициатива се основава на споразумение относно принципа за насърчаване на активното гражданство. Проектът има три основни направления: кръстосани действия, засягащи както материални, така и нематериални общи блага; създаването на мрежа от институционални и социални заинтересовани страни за осъществяване на активно гражданство; и насърчаване на култура на общи блага. В продължение на пет седмици през лятото на 2019 и 2020 г. младежи на възраст от 14 до 19 години кандидатстват да станат активни граждани и да се грижат за своя град. През първата година са включени 380 младежи. Съвет координира идентифицирането на общите блага, които трябва да бъдат подобрени. Чрез експертизата на централните и териториалните служби се създава синергия между институции, младежи и общности. Интервенциите са предназначени да насърчават общото наследство на града, включително поддръжка на улично обзавеждане, като пейки, порти, обществени детски площадки и градска зеленина. 380 - те младежи са избрани от 700 кандидати, разделени на групи от по 10 и координирани от преподавател, както и подкрепени от помощник със специфични умения. Участват и служители от осемте общински района и две централни служби. Общо 6000 граждани се включват в инициативите в обществени паркове, училища и летни лагери. Този проект разширява мрежата от заинтересовани страни, участващи в града, и намалява дистанцията между институциите и младежите.

- ***СПИЛАМБЕРТО И НИЕ: АКТИВНИ ГРАЖДАНИ ЗА ОБЩОТО БЛАГО, ИТАЛИЯ***

Една община Стиламберто, Италия, предлага няколко сътрудничества с граждани и младежи, като градинарство и поддържане на обществени пространства, за да се създаде по-свързан начин на живот в общността. Това е начин да се активира отговорност и солидарност.Намирането на начини за поддържане или подобряване на качеството на обществените блага с ограничени ресурси и създаването на силно чувство за отговорност и солидарност в общността са основните цели на Spilamberto and Us: Active Citizens for the Common Good. Този проект, ръководен от италианската община Спиламберто, насърчава гражданите да поемат отговорност за малки задачи в рамките на общността, като грижата за обществените библиотеки и парковете. Този ангажимент подобрява качеството на живот на всички в Общината и позволява на гражданите да изпитат самоефективност и повишено чувство за собственост за състоянието на техните обществени блага. Тъй като Общината се свързва с гражданите по малки проекти, като организиране на културни дейности в изоставени обекти, създаване на градина или изграждане на парк, политическата ангажираност нараства и активното гражданство отваря по-широки хоризонти.

- ***„CASETTIAMO, INSIEME POSSIAMO!“ – ДА ПРОМЕНИМ ГРАДА ЗАЕДНО, ИТАЛИЯ***

Красива община със западаща икономика и население от Италия, вижда съживяване на живота на общността чрез включване на гражданите във всички аспекти на препроектирането на града.

Сан Фердинандо се намира в Южна Италия. Общината преживява успешен период благодарение на селското стопанство и туризма до 70-те години на миналия век, когато правителството решава да построи индустриална зона. По-късно градът е засегнат от безработица, обезлюдяване и липса на икономическа политика и политика за заетостта. Днес има няколко проекта, които стимулират възраждането на една функционална икономика, но те са предимно ориентирани към туризма. С проекта си “Casettiamo, insieme possiamo!” Лука Гаетано, заместник-кмет на Сан Фердинандо полага съзнателни усилия да разбере нуждите и желанията на младите хора за приятен за живеене град и да планира стъпки за подмладяване на общината и качеството на живот на нейните жители. Това дава възможност младите хора да работят и да продължат да живеят там, вместо да заминат в търсене на по-добри условия на живот и работа. Силният комуникативен подход помогна да постигнат целите си, защото кара хората да се свържат с това, което правят, и вдъхновява много доброволци да предприемат действия и да се присъединят към тяхната инициатива с органичен, точен, системен и по-широк подход. “Casettiamo” е комбинация от няколко дейности на принципа отдолу нагоре. Това включва участието на хората в грижата за общите блага, като например:

- мащабна инициатива за почистване на плажовете и морските зелени площи
- популяризиране на спорта (напр. първенство по волейбол на плажа, паркур проект „Be Your Hero“)

• сътрудничество с международни проекти за градско възстановяване (напр. изложба „Безброй градове“, проект на Колумбийския университет с Architension Studio, Ню Йорк)
• насърчаване на културата на уважение към околната среда и устойчивостта (т.е. „Educate in Common“, което включва деца до шестгодишна възраст да се научат да осъзнават природата и да я уважават).

6. ПОДКРЕПА НА ПРОЕКТИ И ИНИЦИАТИВИ НА МЛАДИТЕ ХОРА

Младите хора имат друг начин на мислене. Техните идеи са креативни, а инициативите им новаторски. Макар и нехарактерни, възможностите, които предоставят техните проекти са от полза както за младежите, така и за общността. Освен това тези идеи могат да акумулират енергията на други млади хора около себе си и по този начин и да възпитават., тези проекти и техният успех могат да помогнат на младите хора да развият чувството си за отговорност към общността.

- ***„МЛАДЕЖКИ“ ДЕКЛАРАЦИИ ЗА КАНДИДАТ КМЕТОВЕТЕ ,ХЪРВАТСКА***

Активността, оригиналното мислене и непримиримостта на младите хора в Хърватска, съчетана с лошия имидж, изграден за жалост по отношение на политиката, са довели до интересна идея за отстояването на правата на младите хора и изпълнение на ангажиментите към тях. На последните местни избори в Република Хърватска младежките организации, след срещи с всички кандидат-кметове, са поискали от тях да подпишат нотариално заверени декларации с ангажиментите на общината по отношение на младите хора. Интересното е, че инициативата за това не идва от политически партии на кметовете или инициативните комитети за независимите, а от самите млади хора, обединени в различни организации. Декларациите са подписани, като бъдещите ангажименти към младите хора и са договорени взаимно между младежките организации и кметовете, и са „влезли в оборот“ по време на предизборната кампания. Както често се случва в политиката, а и в живота, голяма част от ангажиментите, разписани в декларациите не са изпълнени, което води до конфликти с избрания за кмет на Загреб. Причините за това са много, но целта не е да се изброяват, освен това голяма част от тях най-вероятно не са в самия кандидат за кмет. По-важното е друго – да се подчертае стремежа на младите хора към промяна, тяхната непримиримост към празните обещания и тяхното желание да променят политиката към по-добро...

- ***ART2WORK, БЕЛГИЯ***

ART2WORK разработва серия от програми за млади хора в Брюксел, фокусирани върху личностното развитие и икономическата интеграция. ART2WORK кани всеки да види нещата наново и да напише своя собствена „история“. ART2WORK вярва в любопитството, креативността и независимостта на хората, които реализират своя потенциал. ART2WORK иска всеки участник да се ръководи от собствените си страсти и желания.

Програмите, които разработват помага на младите да продължат напред. Става дума за насоки, които стимулират размисъла, целящи младите хора да определят какво ги движи и към какво имат интерес. Младите хора придобиват нови прозрения и се учат един от друг, докато придобиват инструменти за създаване на собствена работа или за намиране на подходяща работа или обучение. Друга програма е STORIES2WORK, която е за събиране, споделяне и създаване на истории. Те са вдъхновяващи, вълнуващи, неочаквани и разкриващи истории, улавящи моменти, когато се поема нова посока, грабва се възможност или се постига амбиция – истории за страст, въображение, гордост, вяра, емоция, желание, мотивация и отказ да предавам се.

ART2WORK има за цел да бъде експертен център и лаборатория за професионално обучение и кариерно ориентиране за млади хора. Място за непрекъснато изследване на иновативни практики за подобряване на възможностите за обмен на умения за млади възрастни, където ресурсите се използват за постигане на по-голяма социална мобилност.

- ***НАПРАВЕТЕ ОНЛАЙН УЧАСТИЕТО ЛОКАЛНО, БЕЛГИЯ***

Местно правителство в Белгия дава глас на младите хора, за да гарантира тяхното включване в политическите структури, чрез комбинация от цифрово участие и работа, ориентирана към местоположението.

Като се има предвид, че младите хора израстват с помощта на интернет, често се възлагат големи очаквания на използването на онлайн инструменти като средство с нисък праг за младежко участие. Въпреки това те често достигат до по-малко разнообразна група млади хора от очакваното.

За всеки проект с публично участие Младежката служба на град Антверпен очертава местата, където техните целеви групи прекарват време: училища, младежки клубове, обществени места. Въз основа на това те избират места, където ще отидат, за да позволят на младите хора да попълнят формуляри за участие на таблет.

В рамките на шест години гласовете на 20 000 деца и младежи в Антверпен са взети предвид и са осъществени около 120 проекта, които са подкрепени от младежите.

- ***ФАБРИЧНО ВКЛ./ИЗКЛ, ИТАЛИЯ***

Инициатива в град Парма, Италия подкрепя предприемачеството и младежката заетост чрез лаборатории, които обясняват бизнес планирането, иновативно обучение и инструменти, и позволяват използването на пространства и услуги за сътрудничество.

Насърчавана от отдела за младежки политики на община Парма, замислена и управлявана от Social Cooperative Group School в сътрудничество с On/Off Factory, тази инициатива е създадена през 2013 г. Целта е да се подкрепи самостоятелното предприемачество и пригодността за заетост на младите хора чрез използването на инструменти, пространства, подходи за сътрудничество и услуги, подкрепа за бизнес планиране, иновативно преподаване и неформално образование.

От откриването са създадени 200 лаборатории в сътрудничество с училищата. Посетени са почти 100 сътрудници и още толкова предприемачи, като е подпомогнато създаването и развитието на 15 микропредприятия, насочващи предприемаческото и професионално израстване на хората под 35 години в региона.

Officine On/Off (фабриката за включване/изключване) е призната на национално ниво за най-добра практика в областта на младежките политики. Експерименталният подход използва нов публично-частен модел за управление на съвместен, междупоколенчески и общ обект за подпомагане на социалните и технологични иновации на територията.

7. ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА МЛАДИТЕ ХОРА

Организациите на младите хора са начин за участието на младежите при вземането на решения. Местните и регионалните власти могат да развиват принципа на Съвета на Европа за съвместно управление (co-menagement) и системата за взимане на решения в партньорство с младежките организации. Необходимо е между местните власти и тези организации да има равноправно партньорство.

Едни от най-застъпените организации на младежки представители са ученическите младежки съвети, ученическите парламенти, младежките общински съвети. Неправителствените организации трябва да бъдат включени в процеса на вземане на решения.

- ***ЛАБОРАТОРИЯ ЗА ТВОРЧЕСКИ ТУРИЗЪМ -ОПАТИЯ, ХЪРВАТИЯ***

Добре познато предизвикателство по целия свят е не само да се ангажират младите хора, но също така да се задържат младите граждани и те да участват в обществените дела. Младежкият съвет на Опатия, Хърватия, редовно събира млади хора, за да организират значими дейности, да помогнат за идентифицирането на проблеми в общността и да измислят решения.

В град Опатия успешното ангажиране на младите хора е по-полезно, когато Съветът е забавно място – и дори място за създаване на приятели за цял живот. Един от проектите на Съвета, който заслужава да бъде споменат в тази насока, е Creative Tourism Lab. Младежите поемат създаването на публично пространство от най-ранния етап: от дизайна на логото, през разработването на дейности, до маркетинговите задачи.

Чрез включването на младежта на всяка стъпка от пътя, създадената Creative Tourism Lab вече се основава изцяло на приноса на младите хора в Опатия. Семинарите за участващите младежи засилват техните компетенции и довеждат до дългосрочно

овластяване. Сега лабораторията може да се използва като стартов инкубатор от всеки, като средство за прилагане на идеи на практика.

8. МЛАДЕЖКО УЧАСТИЕ В НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ (НПО) И ПОЛИТИЧЕСКИ ПАРТИИ

От основно значение е младите хора да бъдат окуражавани и подпомагани да участват в живота на общността и гражданското общество. Това е възможно когато местните власти предоставят финансови и други ресурси на НПО, които активно насърчават участието на младите хора в дейностите им и демократичните структури и процедури за взимане на решения.

- ***НАУЧЕТЕ ПРЕДИ ДА ГЛАСУВАТЕ, ЛИТВА***

Този проект има за цел да насърчи интереса на младите хора към местната, националната и европейската политика и да насърчи тяхното активно и информирано участие. Идеята е, че участието на младите хора ще увеличи отчетността на политиците пред тази група избиратели.

По време на местните избори през февруари-март 2019 г., са организирани 84 дебати в 57 общини (от 60) с кандидати за кметски постове. Общо с над 12 000 участници в събитията , а 260 000 души са гледали дебатите онлайн в социалните медии. Това е първата и засега единствената мрежа за наблюдение в Литва. В момента участват над 300 доброволци на възраст от 15 до 29 години. Движението спомогна за повишаване на осведомеността, съпричастността и подкрепата за демокрацията сред младите хора, като им даде възможност да станат активни наблюдатели на политическите процеси. Подписани са споразумения за сътрудничество с основните литовски политически партии, както и с Централната избирателна комисия, като по този начин се гарантира участието на различни кандидати. 89% от всички кандидати за кметове са участвали в дебатите, организирани през 2019 г.

Доброволците от мрежата разработват, поддържат и актуализират онлайн публична платформа за директна комуникация между граждани и политици, позволяваща на всеки да зададе публично въпрос на кандидатите. Зададени са 1400 въпроса на политици в платформата, която има 20 000 уникални посетители. Младите доброволци провеждат и около 60 интерактивни образователни дейности, за да повишат осведомеността сред връстниците си за важността на младежкото участие, както и как да вземат информирано и добре обосновано решение. Стартирала през 2014 г., инициативата се превръща в социално движение, включващо млади хора в политическия живот, които сега са „посланици“ в своите местни общности. Общото участие на младите хора в изборите се увеличи повече от два пъти в сравнение с последните избори: на парламентарните избори през 2016 г.

- ***КООПЕРАТИВЕН СЪВЕТ, ХОЛАНДИЯ***

Посланиците на кварталите и произволно избраните граждани, сред които и младежи работят с политиците, за да изградят доверие между хората и политиката, свързвайки представителните страни на демокрацията.

Доверието е една от най-важните ценности в живота. Невъзможно е да се свързвате, обичате или развивате без доверие. Много хора нямат никакво доверие в политиката, политиците или дори в други хора. Това е основната причина Съветът за сътрудничество в Oosterpark, Гронинген, да бъде замислен и реализиран. Основната цел е да се възстанови доверието между политици и граждани. Този проект прави промяна на различни нива: позволявайки на жителите и градските съветници да седят рамо до рамо в Кооперативния съвет, по този начин разговорите придобиват положителен обрат. Споделянето на отговорността оцветява диалога по начин, който не би бил възможен без свързването на активни граждани с представителната демокрация избрани представители. Гражданите са избрани на случаен принцип, за да насърчат различни хора да се присъединят. Кооперативният съвет се наблюдава от университета в Гронинген, който установява колективно повишаване на нивата на доверие, повишена избирателна активност и показатели за по-сплотена общност. Представителството е възможно най-разнообразно поради провеждането на лотария, а също и чрез „набиране“ на квартални посланици – хора, които се ползват с доверието на своята общност.

9. МЛАДЕЖКИ СЪВЕТИ, МЛАДЕЖКИ ПАРЛАМЕНТИ, МЛАДЕЖКИ ФОРУМИ

Вземането на решения с участието на младите хора се постига чрез създаване на структури като младежки съвет, младежки парламент или младежки форум. Те могат да бъдат създадени чрез избори, чрез назначаване и/или на доброволни начала. Техните функции са да бъдат място където младите хора да изразяват свободно своите идеи и проблеми, да са място където да се акумулират нови идеи и възможности, за облагородяване и по-добър живот и не на последно място те могат да се превърнат в коректив на местната власт.

- ***МЛАДЕЖКИ СЪВЕТИ ВЪВ ФРАНЦИЯ***

Във Франция е констатирано отсъствието на младите хора от процеса на взимане на решения на местно ниво. Това довежда до създаване на младежки форуми, които да позволят на младите хора да участват в живота на своята община. През Ноември 2001 започва постепенното създаване на районните младежки съвети. През март 2003 се създава Младежкия съвет на Париж. Структурата на районните младежки съвети (РМС) включва всеки район да има своя младежки съвет – общо 20, като техен член може да е всеки млад човек между 13 и 25 години. Всеки съвет определя своя начин на работа. Основните функции са консултативна, активна, даваща право на реално участие в живота на района.Всеки РМС има на свое разположение бюджет. Младежкият съвет на Париж има 108 члена на възраст между 13 и 25 години, произлизащи от 20-те РМС. Основната цел е подобряване на достъпа на младите хора до обществения живот. Основните функции са консултативна, активна, даваща право на реално участие в живота на района. Начинът на работа е чрез пленарни заседания. Създадени са 5 комисии на различни тематики

+ 1 постоянна комисия. Бюджетът се разпределя се спрямо избраните от всяка комисия проекти.

- ***МЛАДЕЖКИ СЪВЕТ РАЗПРЕДЕЛЯ ОБЩИНСКА СУБСИДИЯ, ХЪРВАТСКА***

Младежкият съвет в Осиек, Хърватска, съществува по силата на много интересен и полезен закон– Закона за младежки консултативни съвети, който задължава местните власти да създадат такива структури и да работят активно с тях. Компетентностите на тези структури са определени в закона, но могат да бъдат допълвани и „на място“. Практиката младежки форуми и структури на местно ниво да участват в разпределението на субсидии за младежки дейности съществува в много държави. В повечето случаи тези структури нямат решаващ глас, а само и единствено съвещателен и консултативен. В случая обаче Младежкия консултативен съвет в Осиек далеч надхвърля споменатата практика и взема крайните решения по отношение на разпределението на субсидиите за младежки организации от общинския бюджет. Решението му може да бъде отхвърлено от кмета на общината, но съветът е колективният орган, който взима крайните решения. По този начин младите хора наистина „вземат нещата в свои ръце“ – научават се да приоритизират, да мислят стратегически и най-вече да бъдат отговорни.

- ***„МЛАДЕЖТА В ДЕЙСТВИЕ: ИНФОРМАЦИЯ, ДЕМОКРАЦИЯ И ЗАЕТОСТ“, ИСПАНИЯ***

Неформалността е отличителен белег на работата с младите хора в малките провинции в Испания, област Андалусия. Интересно е, че въпреки това тази инициатива започва по „формален“ начин – през 2007 г., когато звеното за работа с младежите към градския съвет отправя апел към всички младежи и техните организации да поставят началото на един процес на партньорство и участие. По този начин стартира проектът „Младежта в действие: информация, демокрация и заетост“. Целта е да се интегрират младите хора в политическия и обществен живот на общината, чрез създаването на младежка програма за общуване и действие. Въпреки трудното начало и недоверието, след много работни срещи, семинари и общуване в социалните мрежи е създаден механизъм за получаване на обратна връзка, на мнение от страна на младежите. Постепенно, чрез обмен на информация и участието на младите хора в прилагането на общинските политики, те се превръщат от консуматори в двигатели на политиките за младежта в общината. Информацията за всяко начинание или събитие се предава по тези канали и след обсъждане се взима решение. Използването на социалните мрежи е в основата на една дигитална демократична система за взимане на решения, с които местните власти задължително се съобразяват. Заседанията са открити, всеки може да участва и да гласува. Представител на градския съвет и експерти от местната администрация също участват на тези заседания. Неформално и спонтанно се вземат решения за многобройни младежки прояви, насочени към оползотворяване на свободното време и пълноценно общуване, които след това младежите организират с помощта на общината. Всяка една от тях има вече свое име и история - Пролетна фиеста (празник на открито за всички възрасти с различни мероприятия), Младежка лятна програма (дейности като колоездене, туризъм, занаяти и работилници), „Ла Лоня“ (създаване на обществено място/пространство за

танци, рисуване и постановки) и пр.; В този проект младежите, политиците и експертите работят заедно – младите хора като създатели на своята действителност, политиците като стожери на решенията на младите и експертите като посредници между тях. Новаторството не е само в идеята, а и в нейното осъществяване – младите хора се решават да участват в обществения живот, и по-важното – решават и начина, по който ще го правят.

10. НОВИ ИНОВАТИВНИ ИНСТРУМЕНТИ ЗА МЛАДЕЖКО УЧАСТИЕ

„Нови и иновативни“ инструменти на младежко участие се разглеждат като „нови или алтернативни начини, по които младите хора избират да изразят себе си, използвайки нови технологии и различни пространства. Те са свързани с действителните промени или иновации, които публичните институции са въвели, за да подкрепят и улесняват участието на младите хора в процесите на вземане на решения .

- ***ЛЯТО НА ПИОНЕРИТЕ, ГЕРМАНИЯ***

Витенберге е малък град в селския район на Пригниц между Берлин и Хамбург, район, който страда от лоша инфраструктура. Градът е загубил почти половината от населението си от 90-те години на миналия век, което означава, че има много земя и жилища. Има нужда от стабилизиране на населението чрез привличане на повече хора в района, тъй като раждаемостта е значително по-ниска от смъртността и населението непрекъснато намалява. Проектът на общината е насочен към привличането на млади работници в района, като им се предлага едногодишно настаняване с отстъпка и достъп до пространство за съвместна работа. Wittenberge е много добре свързан с близките градове чрез железопътен транспорт. В допълнение към факта, че общината притежава свободна земя и жилища, той предлага и уникална природа поради местоположението си в биосферния резерват Elbtalaue. Липсват обаче иновации и по-млади жители. За разлика от тях Берлин и Хамбург имат много иновативни млади хора и стартиращи фирми, но по-малко пространство за живот и развитие. Тук има очевидна възможност, особено когато работата става все по-дигитализирана и независима от местоположението. Тези две противоположни разработки са обединени в този проект, генерирайки ползи и за двете страни.Пространството за съвместна работа трансформира града. 20 дигитални работници от големи градове като Берлин, Хамбург и Цюрих са избрани в конкурс. Тези пионери успяват да тестват живота във Витенберге за една година. Те са настанени в обзаведени жилищни помещения с интернет връзка и им е предоставен достъп до специално оборудвано пространство за съвместна работа. Досега са разработени три стартъпа, създадено е постоянно съвместно работно пространство и City Salon Safari – място за култура, участие и комуникация – е установено като постоянно място в центъра на града.

- ***ВРЪЩАНЕ НА МЛАДЕЖТА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ НА ИСПАНИЯ***

В опит да подпомогне младежката заетост в селските райони на Испания проект по LEADER разработва различни инструменти и дейности за насърчаване на младите таланти да се завърнат по родните си места след завършване на обучението си. Испания е сред европейските държави, които са най- засегнати от обезлюдяването на селските райони. Страната използва своите регионални програми за развитие на селските райони (ПРСР), за да насърчи възможностите за професионално и личностно

развитие на младите хора и обществото като цяло в селските райони. В съответствие с тези усилия, в рамките на настоящата регионална ПРСР на Каталуния младите хора са приоритет на всички стратегии за местно развитие (СМР) на каталунските местни инициативни групи (МИГ).През 2017 г. Consorci GAL Alt Urgell-Cerdanya, консорциум от 13 МИГ, общини и сдружения в Каталуния, използва финансиране от Подмярка 19.3 - Дейности за сътрудничество по LEADER на каталунската ПРСР за създаване на проекта „Odisseu“.Одисей е легендарен гръцки цар, който, след като се сражава в Троянската война, в продължение на десет години преминава изпитания и преживява приключения, преди да се прибере в Итака. Историята на Одисей отразява (по-малко драматичното) положение на младите хора от селските райони, които отиват да учат в градовете, след което им е трудно се завърнат у дома поради липса на възможности за работа. Целите на проекта включват насърчаване на завръщането на младите хора в селските райони и тяхната професионална интеграция чрез подпомагане на младежката заетост и предприемачество. В рамките на една година проектът разработва различни набори от действия, насочени към различни групи от населението: млади хора, които все още живеят в селските райони; млади хора, които са напуснали за да учат или работят в градските райони; местни фирми, по-широката аудитория, заинтересована от преместването (връщането) към селските райони и местните фермери. Повечето дейности са предвидени да продължат и след края на проекта. Работните срещи в училищата, подкрепата за младежкото предприемачество, мрежовите сесии, информационните дни и посещенията на местни фирми са сред дейностите, насочени към достигане на ученици и младежи в района с цел професионално обучение. Включени са над 2 000 участници, които са получили информация за иновативния бизнес в техния район, както и за успешни случаи на хора, завръщащи се в селските райони. Чрез въпросници и интервюта проектът получава представа за това какви стимули ще бъдат необходими на младите хора, които са напуснали за да учат или работят в градските райони, да се върнат в селските райони. Интервютата често се провеждат на гарите по време на неделните пътувания на хората до града и са насочени към изпитване и повишаване на знанията им за възможностите за работа и за предлаганите в региона консултантски услуги. Резултатите са използвани за разработване на по-нататъшни дейности в рамките на „Odisseu“. Проектът разработи инструменти за преодоляване на пропастта между компаниите, т.е. потенциалните работодатели, и университетите с големите им запаси от млади местни таланти. Решенията включват стажантска програма „Odisseu Practicum“ и онлайн платформата „Retorna“. Първото е платена стажантска програма за студенти, работещи в местни компании, като заплатата на студентите се разпределя поравно между програмата и компаниите- домакини. Броят на предприятията, участващи в програмата, се увеличава от 11 през 2017 г. (първа сесия) на 112 през 2019 г. и над 170 млади хора вече са се възползвали от платените стажове. За всяка сесия между 12% и 25% от участниците са подписали поне едногодишен договор с компаниите-домакини след стажа. Онлайн платформата „Retorna“ („Върни се“) помага на компаниите в селските райони да наемат местни таланти, като ги свързва с млади специалисти (на възраст под 40 години). Над 360 души, предимно жени, са се регистрирали в платформата от 2016 г. досега и поне 20 местни компании са се абонирали за услуга, чрез която получават известия, ако потребителски профил съответства на някоя от офертите им за работа. За да отговори на нуждите на хората, желаещи да се преместят (обратно) в селските райони, проектът разработи „Viure Rural“ („Селски живот“) – онлайн картографиране на над 1 000 местни услуги и възможности в областта на заетостта, образованието, здравеопазването,

жилищни имоти, спорт, култура, отдих, околна среда и мобилност.хора. „За да отговори на нуждите на хората, желаещи да се преместят (обратно) в селските райони, проектът разработи „Viure Rural“ („Селски живот“) – онлайн картографиране на над 1 000 местни услуги и възможности в областта на заетостта, образованието, здравеопазването, жилищни имоти, спорт, култура, отдих, околна среда и мобилност.” Говорител на Odisseu Накрая „Odisseu“ извършва проучване на новите участници в селското стопанство в Каталуния. Проучването е използвано за идентифициране на предизвикателства и предложения за насърчаване на обновяването на поколенията в селското стопанство и за прецизиране на други дейности по проекта. Онлайн инструментите, разработени по проекта и стажантската програма, продължават да дават резултати, включително насърчаване на предприемачеството и подобряване на пригодността за заетост на младите хора, както и ангажираността им с тяхната селска територия на произход.

- ***БИБЛИОТЕКА НА СПОРТА, ШВЕЦИЯ***

Младите хора могат да заемат скъпо спортно оборудване на открито за период до две седмици.

Сундсвал в Швеция е общност, която се гордее със своите спортни традиции на открито. Не всеки обаче може да си позволи да участва в дейности на открито. Следователно в Библиотеката на спорта не можете да заемате книги: можете да заемате спортно оборудване.

Младежи под 25 години могат да вземат назаем ски, сноуборд, кънки и други спортни съоръжения за срок до две седмици. Това позволява на младите хора да изпробват набор от различни спортове на открито, без да се налага първо да правят финансова инвестиция. Проектът Library of Sports е част от социалния инвестиционен фонд на Sundsvall, който е иницииран от Bodil Hansson.

Библиотеката на спорта се основава на принципите на повторно използване и споделяне, което е чудесно за устойчивост. Вместо да организира занимания, Общината предлага екипировка на младите хора, за да организират сами спортните си занимания. Каране на ски и кънки може да са скъпи спортове, но Библиотеката на спорта прави тези и други спортове достъпни за всички.

- ***МОБИЛНА МЛАДЕЖКА РАБОТА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ, ЛИТВА***

Мобилните младежки работници от компания за социален бизнес са назначени от общината да предоставят на младите хора в селските райони на Литва индивидуална социална и психологическа подкрепа, за да им помогнат да достигнат пълния си потенциал.

Проектът се управлява от социална бизнес компания, чиято основна дейност е мобилна младежка работа в селски райони и в жилищен район без инфраструктура за младежка работа. Компанията работи с лица от 14 до 29 години, според индивидуалните потребности на участниците. Чрез разнообразни интересни и атрактивни дейности проектът гарантира, че децата и младежите в селските райони реализират своя потенциал. В контекста на мобилната младежка работа специалното

междуинституционално сътрудничество и комуникация са от решаващо значение. Поради това партньорските организации са поканени да допринесат за проекта и в замяна се подкрепят техните дейности и събития.

Проектът помага на младите хора да опознаят себе си, да намалят недоверието си, да подобрят въздействието си върху околната среда и да предотвратят социални и психологически проблеми, като социално изключване. Това е първата компания за социален бизнес в Литва, която предоставя мобилни услуги за младежка работа в селските райони. Избраният бизнес модел е уникален с това, че насърчава сътрудничеството между публичния, частния и доброволческия сектор, за да се постигнат положителни социални промени сред младежите. Използва нов и икономически стабилен бизнес модел: 50% от приходите идват от общините, които купуват тези услуги; 35% идват от Министерството на социалното осигуряване и труда за мобилна младежка работа; докато 15% идват от икономически дейности. Този модел дава възможност на общините да купуват услуги от социалния бизнес, без да увеличават броя на държавните служители. През 2020 г. проектът беше признат за една от най-добрите идеи за социален бизнес. Програмата се отличава с нередовното си работно време – между 16 и 21 ч., когато никоя друга организация не работи. Благодарение на нестандартния модел на дейност, проектът може гъвкаво да се адаптира към нуждите на младите хора.

Чрез групови и индивидуални сесии с млади хора, програмата се фокусира върху сексуалността, гражданството, здравословния живот, физическата активност, здравословното хранене и други, като същевременно подкрепя заетостта, социализацията, себереализацията и гражданството сред участниците. При необходимост младите хора се подпомагат при връщането им в образователната система, намирането на работа или намирането на доброволни позиции. Освен това психолог, който работи анонимно, помага на младите хора да се справят с различни психологически и социални проблеми, с които могат да се сблъскат в ежедневието си. Проектът осигурява трайно и устойчиво социално въздействие чрез шестетапен модел, който помага да се анализират и представят резултатите от дейностите и свързаното с тях социално въздействие. Интервенцията помага на местните общности да станат по-активни, тъй като младите хора стават по-отворени, ангажирани.

VII. ДОБРИ ПРАКТИКИ В БЪЛГАРИЯ

- ***МЛАДЕЖКИ ЦЕНТЪР ЗА ВСИЧКИ- ПЛОВДИВ***

Многостранен младежки център в Пловдив насърчава социалното включване и осигурява образование и обучение за всички.

Младежки работници и местната власт в Община Пловдив си сътрудничат в създаването на център за образование и обучение на млади хора в града. Центърът има за цел да подкрепя и подобрява благосъстоянието на младите хора чрез провеждане на неформални образователни дейности, като програми за обучение и публични дискусии, свързани с правата на човека, дискриминацията и активното гражданство, наред с други.

Сградата е пространство за младежи, включващо зона за настаняване, административен офис, спортна площадка, интерактивен образователен център и трапезария, както и зали за срещи, конференции, семинари и неформални образователни дейности . Заниманията са достъпни за всички млади хора, включително тези от семейства с ниски доходи, младежи в институции, представители на етническите малцинства и живеещи в малки и отдалечени населени места около гр. Пловдив. Младежки работници на възраст между 15 и 29 години и деца посещават предлаганите работилници на различни теми като толерантност, работа в екип, градинарство и др.

От самото начало центърът е обучил хиляди млади хора и е приел стотици млади работници от други страни за проекти за обмен. Благодарение на отличната си работа центърът получи Знака за качество от Европейския съвет. Младежкият център в Пловдив предоставя нова и иновативна форма на обучение на млади хора чрез неформални образователни методи и в среда, която е креативна и различна. От създаването си центърът е помогнал за развитието и разширяването на младежкия сектор в Пловдив по много различни начини.

- ***ОВЛАСТЯВАНЕ НА МЛАДЕЖТА: ГЛАСЪТ НА МЛАДИТЕ ХОРА, ПРЕДСТАВЕНИ И ИЗПЪЛНЕНИ В МЕСТНОТО УПРАВЛЕНИЕ- ПАЗАРДЖИК***

Ежеседмични организирани срещи в Пазарджик, България, дават глас на младите хора и ги оставят да обсъждат и представят идеи на местната община.

Чрез ежеседмични открити младежки срещи Александър Иванов,общински съветник, успя да създаде среда, в която младите хора в града да събират идеи за развитието на местната общност и младежкия сектор в региона. Идеите, концепциите и политиките се предават на Общински съвет Пазарджик, където влизат в дневния ред на Общината.

Основната цел е да се сближат младежите и администрацията. Този процес даде възможност на активните млади хора в региона да се включат пряко в процесите на местното управление. Успешните дейности повишиха интереса към тази инициатива, което доведе до утрояване на младите хора, включени в срещите и дейностите. Напоследък броят на активните участници е стотици, а дейностите, организирани от инициативата, достигнаха до хиляди младежи от цялата община чрез кампании, закони, фестивали, обучения, семинари, инициативи и др.

Постигнати са важни резултати като: пряко овластяване на младежите и ангажиране на младите хора в тяхната местна общност; успешен структурен диалог между администрацията и младите хора; позволяване на политиката между хората; и не на последно място, подобряване на широкия набор от умения, необходими на младите хора на един конкурентен пазар на труда.

- ***„ХАРБАЛНС“*** *- СОФИЯ*

„ХАРБАЛНС“ е проект финансиран от „Академия за ВИЗИОНЕРИ“ на Столичната община“ .Това е проект на Йоанна Петкова и Веселин Николов. Направление „Спорт и здравословен начин на живот“, с ментор: Виктор Кирков – управител на „Спортс Мениджмънт България“ и мениджър на „Отбор на надеждата“. Проектът изследва връзката: физическа активност – здравословно хранене – психическо здраве, като представя лесни начини за постигане на „здрав дух в здраво тяло“. В рамките на проекта са създадени 9 видеа със съвети от специалисти за балансиран начин на живот. На 8 октомври 2022 г. в парк „Овча купел“ се провежда младежко събитие в подкрепа на здравословния начин на живот с участието на спортни специалисти, експерти в областта на здравословното хранене и психолози.

- ***ПРОЕКТ „ВАРНА – СЦЕНА НА МУЛТИНАЦИОНАЛНИ МЛАДЕЖКИ ОБЩНОСТИ"***

Проектът за филм „Варна – сцена на мултинационални младежки общности" финансиран от община Варна, цели да представи начина на живот във Варна на групи младежи от различни националности и етноси – техните интереси в областта на културата, изкуствата, спорта и свободното време.

- ***ПРОЕКТ "IMPROV"- СФОРМИРАНЕ НА СТУДИЯ ЗА ИМПРОВИЗАЦИОНЕН ТЕАТЪР***

Проект на НЧ "Христо Смирненски 1949" - "IMPROV"- сформиране на студия за импровизационен театър е финансиран от община Габрово. В него вземат участие 15 младежи – с преминаване на няколко базисни обучения. Това, което ще се извършва на сцената, се създава в момента, без употребата на предварително подготвен сценарий. Предвидени са представления - в салона на читалището и в габровски училища. Реализирането на дейностите, заложени в проекта, ще осигури възможност за развитие на студио "IMPROV" и устойчивост на проекта.

- ***МЕЖДУНАРОДЕН АРТ ЦЕНТЪР - КЪРДЖАЛИ***

На 12.06.2003 г. Младежко културно движение „Кръг” и Общински съвет Кърджали подписват 10-годишен Договор за право на ползване на бившата сграда на рухналото основно училище в с. Дъждовница (2003-2013). „Кръг” я възстановява като Международен център за съвременно изкуство и резидентни програми, популярен под името Европейска културна младежка къща. От 2004 г. този център организира местни и европейски училища по изкуство и ежегодна международна културна програма „Арт хоризонти”, а от 2005 г. – е вдъхновител и организатор на вече станалия особено популярен ежегоден Фестивал на Терлика. В осъществените резидентни програми досега са участвали творци от САЩ, Израел, Япония, Унгария, Холандия, Турция, Гърция, Италия, Испания, Франция, България, Белгия, САЩ. През март 2008 г. „Кръг” регистрира филиал на територията на село Дъждовница – нова младежка структура, наречена „Европейска културна младежка къща”, която цели интегрирането на младежите от местните селски общности в процесите на културна регенерация.

- ***ПРОЕКТ "ОПОЗНАЙ И ИЗБЕРИ"- ГАБРОВО***

Сдружение "ИМКА" - проект "Опознай и избери"- дава възможност на младите хора да се запознаят с дейността на различни местни организации и институции, да придобият опит и умения за ориентиране в професионална среда, както и да повишат познанията си за различни професии. Партньори по проекта са: Общински съвет по наркотични вещества /ОбСНВ/ в частност Младежкият съвет по наркотични вещества /МСНВ/ и Габровска Търговско промишлена палата и ЕИЦ „Европа директно". Участващите младежи преминават през предварително разработени маршрути, като се запознават с месторазположението и дейността на различни местни организации и институции, предоставящи работни места на територията на общината и възможност за придобиване на минимален опит при пребиваване в реална работна среда.Популяризиране на проекта и документиране на добри практики по време на реализация му чрез консултации, обучения, доброволен стаж и опознавателна игра, са предпоставка за устойчивост на резултатите и въздействията, както и осигуряване на условия за ефективна комуникация между младите хора и представителите на различни организации, непосредствено общуване с работодателите, активизиране и мотивиране на младите хора за поемане на отговорности за своето личностно развитие.

- ***ПРОГРАМА „МЛАДЕЖКИ ДЕЙНОСТИ" НА ОБЩИНА ВАРНА***

Община Варна от 18 години има Програма „Младежки дейности" на дирекция „Образование и младежки дейности", която подкрепя инициативността, творчеството и предприемаческия дух на младите хора от град Варна. Програмата създава условия за личностното им развитие и участието им в живота на Общината. Финансират се проекти на неправителствени организации, съгласно Наредба за условията и реда за финансово подпомагане на младежки проекти, реализирани от неправителствени организации по програма „Младежки дейности" на Община Варна, приета с Решение №1198-10 на Общински съвет – Варна.

По дейност „Младежки проекти" могат да кандидатстват организации, които са регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел в обществена полза, национално представени младежки организации (с клон или секция на територията на Община Варна), осъществяващи дейността си на територията на Община Варна в съответствие с принципите, целите, задачите и приоритетите на политиката на Община Варна за младежта.

Приоритети на дейност „Младежки проекти". са:младежко предприемачество;.опазване на околната среда; здравословен начин на живот/дейности на открито.

- ***ЕЖЕГОДЕН КОНКУРС „НАЙ-ДОБЪР МЛАД ПРЕДПРИЕМАЧ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ***

Община Пловдив има ежегоден конкурс „Най-добър млад предприемач", в който се разгледат най-интересните бизнес планове на млади хора от 18 до 33 години. Конкурсът

е насочен към добри идеи за развитие на собствен малък бизнес. Сред добрите примери са Анастасия Чочева, която през 2010 година печели втора награда и успява да разгърне дейността на своята школа по танци и днес работи с деца в 21 училища в Пловдив. Мирослав Гаригов, който печели с бизнес плана за образователна настолна игра за рециклиране на отпадъци „Сливи за смет“. Здравко Дионисов с „Подготви-ме“ – иновативна платформа за дигитално образование.Здравко Балджиев за „Рент-а-баба“ (сайт за наемане на детегледачки пенсионерки) и Георги Колев за „Дрон спрей“ (пръскане на препарати за растителна защита посредством селскостопански дронове).

VIII. МЛАДЕЖКА ПОЛИТИКА НА ОБЩИНА ТУНДЖА

Партньорството и сътрудничеството с младежкия неправителствен сектор е в основата на поредицата знакови за община „Тунджа” инициативи. На територията на общината развиват активна дейност 11 младежки неправителствени организации и 3 младежки неформални групи.

Чрез външно финансиране са усвоени средства от младежките неправителствени организации в партньорство с общината, за реализирането на важни граждански инициативи.

Емблематични за община „Тунджа” са младежките танцови формации при читалищата в селата Безмер, Веселиново, Тенево, Бояджик. Техните изпълнения са високо ценени и аплодирани на фестивални прояви в страната и чужбина.

Младите хора на община „Тунджа” осъществиха поредица от регионални младежки форуми, прояви с обществена значимост, между които залесителни акции, почистване на паркове и други обществени пространства, отбелязване на Международния ден на загиналите във войните, Международния ден на Християнското семейство и много други.

На организираните от младежките организации и общината от 2008 г. досега осем благотворителни бала за набиране на средства за стипендии на ученици и студенти от община „Тунджа” са били събрани повече от 150 000 лв., чрез които са подпомогнати над 500 ученици и студенти с високи постижения в областта на образованието, изкуствата и спорта.

Инициативата „Да помним подвига и почитаме паметта на героите” цели опазване на историческото наследство в община „Тунджа” и в частност на паметниците на загиналите във войните. 12 населени места – селата Бояджик, Челник, Козарево, Миладиновци, Межда, Хаджидимитрово, Победа, Кабиле, Скалица, Асеново, Дряново и Меден кладенец се включиха в инициативата.

Инициативата „Духът на моето село” има за цел да бъдат създадени нови и обогатени съществуващите етнографски и краеведски сбирки към читалищата в община „Тунджа” с прякото участие и с ангажимента на местната общност. В нея се включиха 11 населени места - селата Симеоново, Победа, Козарево, Бояджик, Тенево, Дражево, Генерал Инзово, Хаджидимитрово, Кукорево, Чарган, Кабиле. Кулминацията на тази инициатива и най-впечатляваща проява на духа на тунджанци е уникалния и неповторим Общински празник на традициите в с. Генерал Инзово, който събра красотата и колорита на цялата ни община.

Поканата за обществени инициативи „Заедно с Община Тунджа" включва широк спектър от възможности за обществена активност в направленията култура и историческа памет; спорт, отдих и туризъм; почистване и озеленяване на населените места и др. Сключени са споразумения за подкрепа на 39 обществени инициативи, провокирани от местните общности на нашите села.

IX. ПОВИШАВАНЕ НА МОТИВАЦИЯТА НА МЛАДИТЕ ЗА УЧАСТИЕ В ЖИВОТА НА ОБЩНОСТТА

Основните препоръки са свързани с по-активното въвличане на младите в разработването и изпълнението не само на стратегическите, но и на оперативните документи за младежта. Необходими са по-чести срещи на местно и на национално ниво между институциите, отговарящи за политиките за младежта, и организациите, представляващи самите младежи. Преминаването към по-широка децентрализация на политиките за младежта и координираност на правомощията и финансовите ресурси с общините, които от своя страна да работят в по-тясно сътрудничество с (местните) младежки организации.

Подобряване на мотивацията на младите хора за участие в живота на своята община е двупосочен процес, който има положително влияние за всички страни, включени в него:

- Пряко участие н на младите хора при вземането на решения в публичен орган;

- Повишаване на избирателната активност;

- Даване на възможност на общините чрез медиите да искат мнението на младите хора;

- Администрацията да бъде по-открита и да насърчава участието на младежи при вземане на решения;

- Осигуряване на програми и проекти, които да водят до укрепване културата и капацитета на младежкото участие;

- Комбиниране на различни методи за включване на младежта и провеждане на дейности в различни условия;

- Усъвършенстване на дигиталните умения за обичайната дейност по обучение и/или работа, прилагане на гъвкави подходи;

- Насърчаването на физически пространства за взаимодействие на младите хора и получаването на подкрепа за неформално обучение;

- Изграждането на младежки центрове;

- Мерки за преодоляването на социалната изолация и непригодност за пазара на труда на младежите;

- Целенасочено ангажиране на учениците и младите хора в изграждането на гражданска активност;

- Насърчаване на гражданската активност и акцент върху участието в местното развитие и в полезни за общността дейности;

- Повишаване на доверието на младите хора към местните власти, което да даде основа за диалог и сътрудничество;

• Разширяване достъпа на младите хора до информация, необходима за да оползотвори наличните възможности за включване в процесите на взимане на решения;

• Повишаване на процента на младежите, които по места участват и в дейностите на младежки неправителствени организации, неформални групи, органи на младежко самоуправление и други;

X. ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ:

• Ревизираната Европейска харта за участието на младите хора в живота на общините и регионите, 2003

• Закон за физическото възпитание и спорта

• Проект за Закон за развитие на младежта

• План за изпълнение на Националната стратегия за младежта, 2020

• Политики и инструменти за младежка политика и за насърчаване на инициативите според ревизираната Европейска харта за участието на младите хора в живота на общините и регионите, 2003

• Наредба за условията и реда за финансово подпомагане на младежки

дейности и проекти на национално и регионално ниво

• Становище на Европейски икономически и социален комитет, 2020

• Общински програми за стимулиране на младежкото участие

• Бялата книга – Нов тласък за Европейската младеж • Национална стратегия за детето (2008-2018),

• Закон за висшето образование

• Закон за младежта • Национален план за действие “Околна среда-здраве”,

• Национална стратегия за младежта 2021 - 2030 г.

• Стратегия на Европейския съюз за младежта за периода 2019 - 2027 г.

• Политики и инструменти за младежка политика и за насърчаване на инициативите според ревизираната Европейска харта за участието на младите хора в живота на общините и регионите, 2003 г.

• Ревизирана Европейската харта за участието на младите хора в живота на общините и регионите“. Харта без статут на конвенция, приета от Конгреса на местните и регионални власти в Европа (10-та сесия - 21 май 2003 г. - Приложение към Препоръка 128, Брюксел, 2003.

• Сборник с добри практики за включване на гражданите в решенията и политиките на местно ниво издаден от Сдружение „Болкан Асист” ,2011 г.

• Практическо помагало за механизми за стимулиране на участието на младежи в обществения живот на местно ниво от „Комтрейд Къмпани”ЕООД, 2009 г.

• Доклад от проведено проучване на реализирани добри практики, насочени към подобряване на процесите на участие на гражданското общество при формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство

• Анализ на съществуващите консултативни механизми за гражданско участие на местно ниво в България от Българско училище за политика „Димитър Паница“ ,2019 г.

• Доклад проучване на добри практики и/или иновативни решения, свързани с подобряване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики на местно ниво ,2020 г.

• Анализ на участието на младите хора в процесите на взимане на решения в България и в ЕС, в т.ч. с акцент върху „зелените“ решения и дигитализацията от Икономическият и социален съвет, 2022 г.

• Наръчник добри практики за партньорство между областните и общинските администрации и структурите на гражданското общество за реализиране на прозрачност в действията на администрациите от Фондация за прозрачни регламенти, 2009

• Младите хора и местното самоуправление от Национално сдружение на общините в България

• publi_eafrd-brochure-11_bg_2021.pdf

• https://ec.europa.eu/european-social-fund-plus/bg/projects

• https://innovationinpolitics.eu/6-projects-where-young-people-foster-innovation-for-community-life/

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ПАРТНЬОРИ ПО ПРОЕКТА:

ЕВРОКЛУБ ЖЕНА

ОБЩИНА ТУНДЖА

ЗА КОНТАКТИ:

Евроклуб Жена
8600, Ямбол, ул.Раковски 1
Тел. 046/662939
E-mail: eu_woman@abv.bg
Web: https://euwomanbg.com/

Община Тунджа
8600, Ямбол, пл. Освобождение 1
Тел. 046 661565
E-mail: contact@tundzha.net
Web: https://tundzha.bg/

ПРОЕКТ

BG05SFOP001-2.025-0044, „МОСТ – МЛАДЕЖКИ ОМБУДСМАНСКИ СЪВЕТ ТУНДЖА – ПОВИШАВАНЕ АКТИВНОТО УЧАСТИЕ НА МЛАДЕЖИТЕ В МЕСТНОТО РАЗВИТИЕ“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

www.eufunds.bg